O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
INV №

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • E-mail: xalksuzi@uzpak.uz • 2003 йил 23 апрель, №86 (3198) Чоршанба

ЎЗБЕКИСТОН–РУМИНИЯ: ҲАМФИКРЛИК ВА ҲАЙРИХОҲЛИК – ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Руминия Президенти Ион Илиеску расмий ташриф билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди

22 апрель куни "Дўрмон" қароргоҳида расмий кутиб олиш маросимидан кейин Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Руминия раҳбари билан яккама-якка суҳбатлашди. Мулоқот чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва истиқболи, халқаро муаммолар ва томонларни қизиқтирган бошқа масалалар муҳокама қилинди. Президентлар икки томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш, халқаро миқёсдаги долзарб муаммолар юзасидан фикрлашар экан, Ўзбекистон ва Руминиянинг қарашлари ва муносабатлари яқин эканлигини таъкидлади.

Ўзбекистон раҳбарияти Руминияда кечаётган ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий жараёнларни катта қизиқиш билан кузатиб боради. Руминиянинг Европа ҳамжамияти ва Евро-Атлантика тузилмасига интеграциялашиш йўлидаги саъй-ҳаракатларини юқори баҳолайди ва унинг бу борадаги ютуқлари икки томонлама ҳамкорлик ривожи учун янги имкониятлар очишига қатъий ишонч билан қарайди.

Ўз навбатида, Руминия Ўзбекистоннинг жаҳон сиёсат майдонидаги фаол ҳаракатларини ва халқаро аксилтеррор коалициясига кўрсатаётган ёрдамини юксак қадрлайди.

Икки мамлакат раҳбарияти ҳам БМТ, ЕХҲТ, НАТО каби халқаро ташкилотлар доирасида халқаро террорчилик, диний экстремизм, уюшган жиноятчилик, қурол-яроғ ва наркотик моддалар контрабандаси, миллий, минтақавий ва дунёвий хавфсизликка таҳдид соладиган бошқа хавф-хатарларга қарши биргаликда курашиш лозим, деган фикрни ёқлайди.

Ҳозирги кунда долзарб бўлиб турган Ироқ масаласида ҳам томонларнинг қарашлари бир хил. Ўзбекистон ва Руминия раҳбарлари ушбу мамлакатдаги можаро тезроқ ҳал этилишининг тарафдори эканликларини таъкидлар экан, АҚШ раҳбарлигидаги халқаро коалициянинг Ироқни қуролсизлантириш йўлидаги сиёсатини қўллаб-қувватлашини маълум қилди.

Президентлар ўзаро муносабатларни муҳокама қилиб, савдо-иқтисодий соҳадаги ҳамкорликнинг бугунги ҳолатидан қониқиб бўлмаслигини таъкидлади. Турли объектив ва субъектив сабабларга кўра, айни пайтда ўзаро савдо, сармоя оқимининг ҳажми нисбатан паст даражага тушиб қолган. Шу муносабат билан, Президент Ислом Каримов Руминия раҳбарининг ташрифини ўзаро сиёсий, ижтимоий, маданий ва иқтисодий алоқалар кўламини кенгайтиришга интилиш белгиси сифатида баҳолар экан, мамлакатларимизда ҳамкорликнинг ишга солинмаган имкониятлари заҳираси катта эканлигини қайд этди.

Ўзбекистон ва Руминия расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокарасида ҳам иқтисодий масалаларга алоҳида эътибор қаратилди. Президент Ислом Каримов Ўзбекистон Руминияга кимё, нефть кимёси, тўқимачилик саноати маҳсулотлари, қурилиш материаллари, минерал ўғитлар экспорт қилиши, у ердан эса мебелсозликнинг, мармар ва гранитга ишлов бериш саноатининг сифатли, синалган ва айни вақтда нисбатан арзон технологиялари, чарм маҳсулотлар, пойабзал келтириши мумкинлигини айтди. Булар қаторида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш каби тармоқлар бўйича қўшма корхоналар тузиш, сармоявий лойиҳаларда биргаликда қатнашиш, сайёҳлик соҳасидаги ва банклараро ҳамкорликни ривожлантириш таклифлари илгари сурилди. Масалан, Ўзбекистон ва Руминия банклари ўртасида вакиллик муносабатлари ўрнатилган, лекин амалда жуда кам операция бажарилади.

Ислом Каримов транспорт коммуникацияси масалаларига доим алоҳида эътибор билан қараб келади. Зеро, бу соҳа савдо-иқтисодий алоқаларга кучли таъсир кўрсатувчи омиллардан биридир. Руминия мисолида Констанца бандаргоҳи бунга яққол мисол бўла олади. Ўзбекистон товарларини Европа мамлакатларига етказиш ва у ердан маҳсулот келтиришнинг энг яқин йўли шу ердан ўтади. Лекин, очиқ айтганда, тарифлар мувофиқлаштирилмагани боис ундан фойдаланишда яқин ҳамкорлик қилиняпти, деб бўлмайди. Ислом Каримовнинг айтишича, Констанцада 1 тонна пахтани юклаш, тушириш, сақлаш ва ташиш хизмати 117 АҚШ долларига тенг. Украинанинг Ильичёвск бандаргоҳида эса айни шундай хизмат учун 72 доллар тўланади.

Шу муносабат билан Президентлар Ўзбекистон-Руминия ҳукуматлараро иқтисодий кенгаши ҳамда савдо, молия, транспорт соҳаси муассасаларига бу масалани имкон қадар тез ҳал қилиш топшириғини берди.

Иқтисодий мавзуда сўз кетганда, Ўзбекистон ва Руминияни яна бир муҳим жиҳат бир-бирига яқинлаштиришини таъкидлаб ўтиш жоиз. Европа Тикланиш ва тараққиёт банки Бошқарувчилар кенгашининг аввалги мажлиси Бухарестда ўтган эди. Бу йил анжуманга Тошкент мезбонлик қилади. Ўзбекистон делегацияси Бухарест анжуманида фаол қатнашган, Руминия ҳукумати эса галдаги мажлис Тошкентда ўтказилишини ёқлаган эди. Икки мамлакат бундай тадбирга ҳозирлик кўриш борасида биргаликда тажриба орттирди. Руминия томони ЕТТБнинг бу йилги мажлисига ҳукумат ва ишбилармон доиралар вакилларидан нуфузли делегация жўнатишини маълум қилди.

Ион Илиеску Ўзбекистон Президентининг таклифларини тўла қўллаб-қувватлашини айтар экан, икки мамлакат қарийб бир вақтда бир хил ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий вазиятга тўқнаш келгани, деярли бир хил жараёнларни бошдан кечирганини таъкидлади. Демак, бир-бирининг тажрибасини ўрганиш баробарида, ўзаро ҳамкорлик орқали тараққиётга кўмаклашиш ва ислоҳотларни қўллаб-қувватлаш ҳам мумкин. Шу нуқтаи назардан, Руминия раҳбарининг фикрича, Ўзбекистон Жанубий Европанинг марказий давлати бўлмиш Руминияда элчихона очса, бу алоқалар кенгайиши учун янги имкониятлар яратар эди. Бевосита иқтисодий ҳамкорликка келганда, ишлаб чиқариш кооперацияси ҳозирги куннинг долзарб талабларидан бири эканлигини таъкидлаш жоиз. Биргаликда маҳсулот ишлаб чиқариб, фақат миллий эҳтиёжни қондириш билан чекланмай, бошқа мамлакатларга сотиш икки томон учун ҳам фойдали бўлур эди.

Руминия Президенти ҳукуматлараро кенгашнинг галдаги мажлисини Бухарестда ўтказиш таклифини айтди. Унда давлатларимиз раҳбарлари мулоқотида қайд этилган ҳар бир масала мутахассислар томонидан бафуржа кўриб чиқилади ва ўз ечимини топади. Шунингдек, илм-фан ва таълим соҳалари вакилларининг алоқаларини жонлантириш, жумладан, олий ўқув юртларининг илмий ҳамкорлигини ривожлантириш, муайян соҳа олимларининг қўшма академик ва технологик тадқиқотларини кўпайтириш мақсадга мувофиқдир.

Ион Илиеску Ислом Каримовнинг Ўзбекистон ва Руминия халқлари бой тарихий, маданий ва маънавий меросга эга эканлиги, сайёҳлик соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантириш зарурлиги ҳақидаги фикрларини маъқуллар экан, айниқса, маданий сайёҳликка эътибор кучайтириш фойдали бўлишини таъкидлади.

Музокаралар якунида Ислом Каримов ва Ион Илиеску Ўзбекистон ва Руминия Президентларининг Қўшма баёнотига имзо чекди. Ташқи сиёсат маҳкамалари раҳбарлари Сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик ҳамда Дипломатик ва хизмат паспортлари бўлган фуқароларнинг визасиз қатнови тўғрисидаги битимларни имзолади.

Шундан кейин ўтган матбуот анжуманида ҳозиргача икки томонлама муносабатлар 12 ҳужжат билан мувофиқлаштириб келингани, яна кўплаб ҳужжатлар тайёрланиш жараёнида ёки маъқулланиш арафасида эканлиги таъкидланди.

Ислом Каримов Руминияни Ўзбекистоннинг ишончли ва узоқ муддатли ҳамкори, деб билишини қайд этди.

Ион Илиеску мулоқотлар сермазмун ўтгани ва фойдали бўлганини таъкидлаб, самимий қабул учун миннатдорлик билдирди ва Ислом Каримовни Руминияга таклиф этди.

"Дўрмон"даги тадбирлардан кейин Руминия раҳбари Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов ҳамроҳлигида Олий Мажлисга ташриф буюрди. Ўзбекистон олий қонун чиқарувчи органи Раиси Эркин Халилов билан суҳбат чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ҳуқуқий асосини мустаҳкамлаш, парламентлараро алоқаларни кенгайтиришга оид масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Руминиялик олий мартабали меҳмон пойтахтимиз марказидаги Хотира майдонида эрк ва тинчлик йўлида жон фидо қилган юртдошларимиз хотирасига ҳурмат бажо келтириб, "Мотамсаро она" ёдгорлиги пойига гул қўйди. Темурийлар тарихи давлат музейида Соҳибқирон ва унинг авлодлари ҳақида ҳикоя қилувчи тарихий ашёлар, нодир экспонатларни кўздан кечириб, Фахрий меҳмонлар китобига дастхат битди.

Шу билан Руминия Президенти ташрифининг расмий қисми ниҳоясига етди.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА мухбири.
Абдувоҳид ТЎРАЕВ
олган сурат.

ИШБИЛАРМОНЛАР АНЖУМАНИ

Юртимизга расмий ташриф билан келган Руминия Президенти Ион Илиескуга ушбу мамлакат ишбилармон доираларининг бир гуруҳ вакиллари ҳамроҳлик қилмоқда.

22 апрель куни пойтахтдаги "Интерконтинентал" меҳмонхонасида икки мамлакат ишбилармонларининг бизнес-семинари бўлиб ўтди. Унда Руминиянинг нефть-газ, енгил саноат, озиқ-овқат, мебелсозлик каби соҳаларида фаолият кўрсатаётган йигирмага яқин компания ва фирмалари раҳбарлари иштирок этди.

Руминия Президенти Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов ҳамроҳлигида анжуманга ташриф буюрди.

Ион Илиеску Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан ўтказган музокаралари ва икки ўртада имзоланган ҳужжатлар мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни янги босқичга кўтаришга қаратилганлигини таъкидлади. Ўзбекистон ҳам, Руминия ҳам ҳамкорликни кенгайтиришда юқори салоҳиятга эга мамлакат. Шунга қарамай, икки мамлакат ўртасида ўзаро савдо ҳажми имкониятлар даражасида эмас.

Ўзбекистон билан Руминия, хусусан, машнасозлик, нефть-газ, енгил саноат, озиқ-овқат, мебелсозлик каби иқтисодиётнинг етакчи йўналишларида ҳамкорликни янада кенгайтириши мумкин. Мамлакатимизда Руминиянинг мебеллари машҳур. Бинобарин, бугунги кунда ушбу соҳада ҳамкорликни кенгайтириш икки томонга ҳам яхши фойда келтиради.

Анжуманда руминиялик ишбилармонларга Ўзбекистонда хорижий сармоядорлар учун яратилган шароит, савдо ва сармоя киритиш соҳасида ҳамкорликни мустаҳкамлашни рағбатлантирадиган банк соҳасидаги молиявий механизмлар, Ўзбекистонда суғурта хизматларининг ривожланишига оид ахборотлар берилди.

Тадбир доирасида ишбилармонларнинг ўзаро учрашувлари ҳам уюштирилиб, шерикликда қўшма корхоналар ташкил қилиш, савдо алоқаларини кенгайтириш, ахборот алмашувини янада кенгроқ йўлга қўйиш масалалари муҳокама этилди.

Саидмурод РАҲИМОВ,
ЎзА мухбири.

Иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг XI сессияси олдидан

Депутатларнинг қонун яратувчилик иши устуворликлари

Фарруха МУҲИТДИНОВА,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари.

Кейинги йилларда парламентда Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов томонидан олға сурилган XXI аср бошларида мамлакатни ривожлантириш стратегик дастурини рўёбга чиқаришнинг зарур ҳуқуқий механизмларини яратиш юзасидан катта иш олиб борилмоқда. Жамиятни демократлаштириш, иқтисодиётни эркинлаштириш, ҳаётимизнинг барча соҳаларида ислоҳотларни чуқурлаштириш йўли самарали ишлаб турувчи қонунчилик тизими яратилган тақдирдагина муқаррар тус олиши ва ҳаётга муваффақиятли татбиқ этилиши мумкин. Шу жиҳатдан олганда, 24 апрель куни ўз ишини бошлайдиган иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг ўн биринчи сессияси катта аҳамиятга эга.

Парламентнинг бўлғуси сессияси муҳокамасига киритилаётган қонун лойиҳаларининг моҳияти мантиқий равишда давлатимиз бошлиғининг Олий Мажлисдаги бир қатор ўта муҳим нутқларида баён қилинган устуворликлар ва вазифалардан, 2002 йил 27 январда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикасининг референдуми якунларидан келиб чиқади. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, Олий Мажлис Кенгаши мамлакатимизнинг олий қонун чиқарувчи органи ишининг дастлабки кун тартибига умумдавлат, умумхалқ аҳамиятига молик энг долзарб, биринчи навбатдаги масалалар киритилишини таклиф этди. Газетхонлар бунга ўзлари ишонч ҳосил қилишлари учун бу масалалардан ҳар бирининг моҳиятига қисқача тўхталиб ўтаман.

Парламент, аввало, Ўзбекистон Республикасининг 2002 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқади. Мамлакатимизнинг асосий молиявий ҳужжати ижроси устидан назорат қилиш Олий Мажлиснинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясида қайд этилган энг муҳим ваколатларидан бири ҳисобланади.Ана шу масаланинг Кенгаш мажлисидаги дастлабки муҳокамасига кўра хулоса чиқарадиган бўлсак, Давлат бюджетининг асосий кўрсаткичлари ўз вақтида қонун чиқарувчилар томонидан белгиланган доирададир. Молия вазирлиги ҳукумат билан биргаликда ўзаро мувофиқлаштирилган пул-кредит, инвестиция сиёсатини ўтказиш, макроиқтисодий барқарорликни, ишлаб чиқаришнинг узлуксиз ўсишини, аҳолининг турмуш даражаси юксалишини таъминлаш юзасидан талай ишларни амалга оширди.

Парламент ўн биринчи сессиясининг дастлабки кун тартибида бутун жамиятимиз учун алоҳида аҳамиятга молик ҳужжат бор. Бу «Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳасидир. Амалда Олий Мажлис икки палатали парламентни тузиш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколати муддатини ўзгартириш масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси референдумининг якунларини ҳаётга татбиқ этишга қаратилган конституциявий ислоҳотга киришди. Маълумки, парламентнинг бундан олдинги учта сессиясида халқ ноиблари «Референдум якунлари ва Ўзбекистон Республикасида давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принциплари тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида»ги ва

(Давоми 2-бетда).

Олий Мажлис қўмита ва комиссияларида

Олий Мажлиснинг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари ҳамда Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмиталарининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди. Депутатлар дастлаб Олий Мажлиснинг ўн биринчи сессияси кун тартибига киритилган масалалар юзасидан Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси А. Турсуновнинг ахборотини тингладилар. Сўнгра мазкур қўмита раиси ўринбосари И.Собиров «Терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Наманган вилоятидаги ижроси бўйича маъруза қилди.

Шу билан бирга, ҳар икки қўмита аъзолари бўлажак сессия кун тартибига киритилган Халқаро шартномалар билан ҳам таништирилди. Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

* * *

Олий Мажлисда Матбуот ва ахборот қўмитаси ва Норматив - ҳуқуқий атамалар комиссиясининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлиснинг ўн биринчи сессияси кун тартибига киритилган масалалар ва сессиялар оралиғида қўмита ва комиссияда олиб борилган ишлар юзасидан қўмита раиси Ў.Ҳошимов ва мазкур комиссия раиси М.Миролимов ахборот берди. Сўнгра депутатлар молия вазири ўринбосари Ш. Абдуллаевнинг Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетининг 2002 йилдаги ижроси тўғрисидаги ахборотини тинглади.

* * *

Шу куни парламент Ижтимоий масалалар ва бандлик қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди.Унда Олий Мажлиснинг XI сессияси кун тартибига киритилган масалалар юзасидан қўмита раиси М. Сафаева ахборот берди.

Қўмита аъзолари сессия кун тартибига кирган масалаларни бир овоздан маъқулладилар.

* * *

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг йиғилиши Олий Мажлиснинг XI сессияси кун тартибига киритилган масалалар ва қўмита томонидан тайёрланган «Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги (янги таҳрири) қонунлари лойиҳалари муҳокамасига бағишланди. Депутатлар барча кўрилган масалаларни Олий Мажлис сессияси кун тартибига киритишга овоз бердилар. Йиғилишни қўмита раиси Н. Исмоилов олиб борди.

* * *

Олий Мажлиснинг Фан, таълим, маданият ва спорт қўмитаси йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни мазкур қўмита раиси Н. Жўраев бошқарди.

Унда эртага ўз ишини бошлайдиган Олий Мажлиснинг ўн биринчи сессияси кун тартибига киритилган масалаларга пухта тайёргарлик кўрилгани айтиб ўтилди. Йиғилишда, шунингдек, сессия кун тартибидаги масалалар депутатлар томонидан бир овоздан маъқулланди.

* * *

Комиссия раиси Ш. Салимова олиб борган Оила ва аёллар муаммолари комиссияси йиғилишида сессия кун тартибига киритилган "Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги (янги таҳрири) қонуни ҳамда "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги қонун лойиҳалари юзасидан ахборот берилди. Шунингдек, сессия муҳокамасига киритилиши кўзда тутилган бошқа масалаларга ҳам тўхталиб ўтилди ва улар комиссия аъзолари томонидан қўллаб-қувватланди.

Мусобақага тайёргарлик қизғин

УРГАНЧ. /ЎзА мухбири Т.Шамаков/. Хоразм вилоятида мактаб ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари - 2003" республика ўйинлари финал мусобақаларининг бошланишига бир ойдан оз вақт қолди.

Вилоятда "Умид ниҳоллари - 2003" ўйинларининг финал беллашувлари спорт ва ташкилий жиҳатдан юқори савияда ўтиши учун деярли ҳамма нарса тайёр. Турнирга яқинда барпо этилган олимпия заҳиралари касб-ҳунар коллежини, вилоят марказидаги "Хоразм" спорт мажмуаси, Хива, Хонқа ва Боғот туманидаги стадионлар ҳамда бошқа объектларни тайёрлаш ўз ниҳоясига етмоқда. Шунингдек, мусобақа иштирокчиларининг хордиқ чиқариши, уларга маданий хизмат кўрсатишга ҳам катта эътибор қаратилган.

Бироқ мусобақаларгача тезкорлик билан ҳал этишни талаб этадиган қатор масалалар ҳам бор. Республика ташкилий қўмитасининг мажлисида бу ҳақда батафсил ва жиддий сўз борди. Қатор республика идоралари, вилоятлардаги тегишли бошқармалар, муассасалар, корхоналар раҳбарларига "Умид ниҳоллари — 2003" ўйинларини юқори ташкилий савияда ўтказиш учун керакли барча чора-тадбирларни қабул қилиш топширилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев, Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов, Хоразм вилояти ҳокими И.Бобожонов иштирок этди.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўн биринчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси 24 апрель куни эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 23 апрель куни соат 9.00 дан 18.00 га қадар ва 24 апрель куни соат 8.30 дан 10.00 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида рўйхатга олинади.

Сиёсий партияларнинг Олий Мажлис депутатлари фракциялари ва депутатлар блоклари таркибига кирадиган депутатлар диққатига

Олий Мажлисда 23 апрель куни соат 13.00 да сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг Олий Мажлис депутатлари блоки, соат 15.00 да "Адолат" Социал-демократик партиясининг фракцияси ҳамда ҳокимият вакиллик органларининг Олий Мажлис депутатлари блоки йиғилишлари ўтказилади.

Эртага иккинчи чақириқ Олий Мажлис XI сессияси ўз ишини бошлайди

(Давоми. Боши 1-бетда).

Депутатларнинг қонун яратувчилик иши устуворликлари

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги конституциявий қонунларни қабул қилдилар. Уларда бўлғуси миллий парламентнинг иккала палатасини тузиш тартиби, палаталардан ҳар бирининг ваколатлари, шунингдек, палаталар қўмиталари ва комиссияларининг тузилиши, уларни ташкил этиш тартиботи, қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш жараёнлари, янги Олий Мажлиснинг фаолияти билан боғлиқ бошқа масалалар аниқ белгилаб қўйилди. Бу нормалар мамлакатимизнинг Асосий Қонунига киритиладиган ўзгартишлар ва қўшимчалар тайёрлашга юридик асос бўлди. Конституцияга таклиф этилаётган ўзгартишлар ва қўшимчалар, энг аввало, Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимияти олий органларининг фаолиятини тартибга соладиган нормаларга таалluқлидир.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида»ги ва «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги илгари қабул қилинган конституциявий қонунларда қайд этилган Олий Мажлис депутатлари ва сенаторларини сайлаш тартиби «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳририни ишлаб чиқишни тақозо этди. Қонун лойиҳасида Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг ваколатлари, сайлов округлари, сайлов участкалари, округ ва участка сайлов комиссияларини тузиш, уларнинг ишини ташкил этиш тартиби ва муддатлари сақлаб қолинди. Унда, шунингдек, Қонунчилик палатаси депутатлигига номзодлар кўрсатиш, уларни рўйхатга олиш, сайловолди ташвиқоти ўтказиш, овоз бериш ва сайлов натижаларини аниқлаш, такрорий овоз бериш ва такрорий сайлов ўтказиш, Қонунчилик палатаси депутатларини рўйхатга олиш ва сайлов натижаларини эълон қилиш тартиби ҳамда бошқа бир қанча нормалар белгиланмоқда. Қонунчилик палатасининг депутатлари кўппартиявийлик асосида умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан сайланадилар. Шу муносабат билан депутатликка номзодларни кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар, шунингдек, бевосита фуқаролар эга бўладилар. Сайловолди ташвиқотни ўтказишда сиёсий партиялар билан бир қаторда сайловчиларнинг ташаббускор гуруҳлари ҳам оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Бундан ташқари, сайловчиларнинг йиғилишларини ўтказиш чоғида барча депутатликка номзодлар учун тенг шарт-шароитларга риоя этилиши талаби киритилган. Маҳаллий ҳокимият органлари ва жамоат ташкилотларнинг, шунингдек, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг сайловолди кампаниясини ўтказиш давридаги мажбуриятлари аниқлаштирилган.

Қонун лойиҳасида белгилаб қўйилдики, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар давлат ҳокимияти вакиллик органлари депутатларининг қўшма мажлисларида Сенат аъзоларини сайлаш тартиби тўғрисидаги низом Марказий сайлов комиссияси томонидан ишлаб чиқилади ва тасдиқланади. Овоз бериш натижаларига кўра бошқа номзодларга нисбатан кўпроқ овоз олган, давлат ҳокимияти вакиллик органлари мажлисида ҳозир бўлган депутатларнинг 50 фоиздан ортиғи ёқлаб овоз берган Сенат аъзолигига номзодлар сайланган деб ҳисобланади. Мазкур қонун лойиҳаси биринчи ўқишда киритилмоқда.

«Банкротлик тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳрирдаги лойиҳаси мазкур Қонунни қўлланишнинг мамлакатимиздаги тўпланган тажрибасини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилди. Зеро, уни қўлланиш амалиёти банкротлик таомилида иштирок этувчи шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга доир бир қанча тартиб-таомил масалалари етарлича мукаммал эмаслигини кўрсатди. Амалдаги қонун ҳужжатлари банкротликнинг турли таомилларини таъминлайдиган шахсларни танлашда халқаро тажрибани тўла инобатга олган, деб айта олмаймиз.

Қонун лойиҳаси Олий Мажлиснинг ўнинчи сессиясида биринчи ўқишда қабул қилинган эди. Шундан кейинги муҳокама жараёнида вазирликлар, идоралар, қўмиталар, уюшмалар, ҳокимликлар ҳамда Олий Мажлис депутатларидан 300 дан ортиқ таклифлар ва мулоҳазалар тушди. Улар матнни узил-кесил маромига етказишда ҳисобга олинди.

«Банк сири тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ғоят долзарбдир. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида банкдаги омонатларнинг сир сақланиши қонун билан кафолатланиши белгилаб қўйилган. Бироқ ҳозирги вақтда амал қилаётган норматив-ҳуқуқий негиз банк сири институтининг етарли даражада самарали ишлашини таъминламаяпти. Хусусан, унда банклар томонидан маълумотлар беришнинг аниқ регламенти белгиланмаган ҳамда мижозларнинг ҳисобварақлари, омонатлари ва операциялари тўғрисидаги ахборотнинг муҳофаза қилиниши таъминланмаган. Бу ҳол аҳолининг (потенциал мижозларнинг) банк тизимига бўлган ишончи даражаси ортишига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Иқтисодиётни эркинлаштириш ва ўтказилаётган ислоҳотларни чуқурлаштириш ҳозирги босқичда аҳолининг банк тизимига бўлган ишончи даражасини оширишга доир тегишли чора-тадбирлар кўрилишини талаб этади, бу эса ўз навбатида ички жамғармаларни мамлакат иқтисодиётига жалб этиш бўйича мавжуд салоҳиятдан янада самарали ва тўлароқ фойдаланишнинг зарурий шартидир.

«Банк сири тўғрисида»ги қонун лойиҳасида «банк сири» тушунчасига таъриф берилади, банк сирини ташкил этувчи маълумотларни бериш ва сақлаш тартиби, банк сири билан боғлиқ ҳуқуқий муносабатлар иштирокчиларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, шунингдек, банк сири тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларини бузганлик учун жавобгарлик белгилаб қўйилмоқда.

«Жамоат фондлари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси шу соҳадаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш зарурлиги муносабати билан ишлаб чиқилди. Жамоат фонди жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида мавжуд бўлган нодавлат нотижорат ташкилотларининг ташкилий-ҳуқуқий шаклларидан бири ҳисобланади.

Амалдаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар жамоат фондларининг барча хусусиятларини тўлиқ тартибга солади, деб бўлмайди. Жамоат фонди аъзолари бўлмаган ҳамда асосан муассислар, бошқа жисмоний ва юридик шахслар томонидан ана шу фонд тузилишига сабаб бўлган, ижтимоий-фойдали мақсадларда фойдаланиш учун топширилган молиявий маблағларни жамловчи ташкилот ҳисобланади. Бир томондан, аъзоларнинг бўлмаслиги ва иккинчи томондан, молиявий маблағларнинг тақсимланиши фондни бошқариш органларининг фаолияти устидан назорат қилишнинг алоҳида механизми бўлишини талаб қилади. Молиявий фаолиятни амалга оширишнинг асосий принциплари анча батафсилроқ тартибга солиниши лозим. Шу муносабат билан фонд органларининг, унинг муассисларининг ваколатларини белгилаш, шунингдек, улар ўртасидаги, фонднинг мансабдор шахслари ўртасидаги ва бошқа шу сингари ўзаро муносабатларни тартибга солиш муҳимдир. Фондлар томонидан маблағларнинг (хайриялар, грантлар, ихтиёрий бадаллар ва бошқаларнинг) анча катта ҳажмларда жалб қилиниши мумкинлигини ҳисобга олганда нафақат назорат қилувчи давлат органлари, балки жамоатчилик томонидан ҳам ташқи назорат тартиботи бўлиши талаб этилади.

Иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг ўнинчи сессиясида биринчи ўқишда маъқулланган «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари резервидаги хизмат тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси вазирликлар ва идоралар, шунингдек, ишчи гуруҳи томонидан тақдим этилган таклифлар ва ўзгартишларга мувофиқ маромига етказилди.

Қонун лойиҳаси Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг резервини шакллантириш ҳамда фуқаролар томонидан резервдаги хизматни ўташнинг ҳуқуқий асосларини белгилайди, номзодларнинг резервга киритилиши учун касбий лаёқатлилигини текширувчи комиссиялар тузиш, Қуролли Кучларнинг бирлашмалари, қисмлари ва бўлинмаларига қайд этиш учун резервчиларни танлаш тартибини аниқлайди. Унда, шунингдек, саломатлиги ҳолатига кўра, ҳарбий хизматга яроқли резервдаги фуқароларни ҳарбий хизматга қабул қилиш тартиби белгилаб қўйилмоқда, бошқа махсус масалалар тартибга солинмоқда.

Шунингдек, депутатлар «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ҳам кўриб чиқадилар. Мазкур қонун лойиҳаси жадал ўзгариб бораётган турмуш воқеликларини ҳисобга олган ҳолда миллий қонун ҳужжатларини такомиллаштиришга қаратилган.

Бўлғуси парламент сессияси муҳокамасига Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва унинг раҳбариятининг 2002 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисобот ҳам киритилади. Унда парламентнинг олтита асосий йўналиш бўйича: қонун ижодкорлиги, қабул қилинган қонунлар ижросини назорат қилиш, парламентлараро алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, шахснинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш, халқаро ҳуқуқ нормаларини ўрганган ҳолда амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги, маҳаллий вакиллик ҳокимияти органларига амалий ёрдам кўрсатиш борасидаги ишлари таҳлил қилинади. Парламентнинг ҳисобот даврида бўлиб ўтган учта сессиясида 20 та қонун, 54 та қарор қабул қилинди, 6 та халқаро шартнома ва битим ратификация этилди, 44 та қонун ҳужжатига 188 та ўзгартиш ва қўшимча киритилди.

Назорат-таҳлил ишлари режасига мувофиқ Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари ўтган йили қонунлар, конвенциялар, миллий дастурлар ижросини назорат қилиш тартибида қарийб 60 та масалани кўриб чиқди. Норматив ҳужжатлар талабларига риоя этилиши Ўзбекистоннинг барча минтақаларини бир маромда қамраб олган ҳолда текширилди, бу эса жойлардаги ишларнинг аҳволи тўғрисида кенг тасаввурга эга бўлиш имконини берди. Айни вақтда депутатлар ва текширишларга жалб этилган мутахассислар аниқланган камчиликларни бартараф этишда амалий ёрдам кўрсатдилар, қонунлар моҳиятини тушунтириш юзасидан талай иш олиб бордилар.

Депутатлар, шунингдек, Олий Мажлис Инсон ҳуқуқлари бўйича вакилининг 2002 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни муҳокама қиладилар. Омбудсман қонун ҳужжатларида белгиланган ваколатларига мувофиқ инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқишнинг мақбул ҳамда самарали тизимини шакллантириш соҳасида давлат ва ноҳукумат тузилмалари билан ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш борасидаги ҳамда аҳоли ўртасидаги ахборот-маърифий фаолиятни давом эттирди. Омбудсманнинг минтақавий ваккиллиги институтини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга, унинг жойлардаги фаолияти шакллари ва усулларини такомиллаштиришга катта эътибор қаратилди.

Олий Мажлис Кенгашининг қарорига биноан тузилган иккинчи чақириқ парламентнинг ўн биринчи сессиясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича махсус депутатлар ишчи гуруҳининг раҳбари сифатида шуни таъкидлаб ўтишни истардимки, барча қўмиталар ва комиссиялар сессиялар оралиғидаги даврда қонун яратувчилик борасида муайян ишларни амалга оширдилар. Натижада жамиятимизда ислоҳотларни чуқурлаштиришга, халқимизнинг турмушини янада яхшилашга қаратилган ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг катта туркуми шакллантирилди.

Ишчи гуруҳи олдига парламентнинг навбатдаги сессиясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ барча масалаларни мувофиқлаштириш ҳамда жадал ҳал этишдан иборат масъулиятли вазифа қўйилди. Шунинг учун биз гуруҳ аъзолари ўртасида вазифаларни тақсимлашда парламент муҳокамасига киритиладиган ҳужжатларнинг лойиҳаларини тайёрлаш, сессия материаллари депутатларга барвақт етказиб берилишини ташкил этиш, уларнинг таклиф ва мулоҳазаларини умумлаштириш, парламент сессиясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишнинг бориши оммавий ахборот воситаларида мунтазам ёритилишини таъминлаш, ялпи мажлислар залида овоз бериш электрон тизимининг пухта ишлаши, нутқларнинг синхрон таржимаси, журналистларни аккредитация қилиш, масалаларига, шунингдек, ташкилий-техник масалаларга алоҳида эътибор қаратдик.

Депутатлар ишчи гуруҳининг аъзолари жорий масалаларни муҳокама қилиш учун мунтазам йиғилиб турдилар, сессияга тайёргарлик кўришнинг турли масалалари юзасидан бошқа депутатлар билан ҳам маслаҳатлашдилар. Ҳар бир депутат барча тайёргарлик тадбирларида шахсан иштирок этиш, қонунлар лойиҳалари ҳамда ташкилий-техник масалалар юзасидан таклифлар ва мулоҳазалар билдириш имкониятига эга бўлди. Қонунлар лойиҳаларини, сессиянинг бошқа ҳужжатларини муҳокама қилишда сиёсий партияларнинг депутатлар фракциялари, ҳокимият вакиллик органлари ҳамда сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар блокларининг фаоллиги анча ошди.

Тайёргарлик ишларини якунлар эканмиз, шуни таъкидлаб ўтишни истардимки, депутатлар ишчи гуруҳи аъзолари ўртасида вазифаларнинг пухта тақсимланганлиги, уларнинг юксак касбий маҳорати ва ишга масъулият билан ёндошганликлари барча режалаштирилган тадбирларни қатъий белгиланган муддатларда ниҳоясига етказиш имконини берди. Ишончим комилки, иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси юксак сиёсий, профессионал ва ташкилий савияда муваффақиятли ўтади.

Партия фракцияларида

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Олий Мажлисидаги депутатлар фракцияси аъзолари, мамлакат парламенти XI сессияси кун тартибига киритилаётган масалалар юзасидан, ўз нуқтаи назарларини белгилаб олиш мақсадида, жорий йилнинг 22 апрелида партия Марказий Кенгашига йиғилдилар.

Фракция раиси И.Кочмарик йиғилишда сессия олдидан партия Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия қўмитасининг берган тавсиялари хусусида, парламентнинг навбатдаги сессияси кун тартибига киритиш учун таклиф этилган қонун лойиҳалари, бошқа масалалар юзасидан ахборот берди.

Нотиқ ва сўзга чиққан депутатлар Олий Мажлис XI сессиясининг таклиф этилган кун тартибини, шунингдек, унда муҳокама қилиниши мўлжалланаётган қонун лойиҳалари ва бошқа ҳужжатларини асосан, қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги МК Сиёсий ижроқўмининг тавсиясини маъқулладилар. Шу билан бирга, айрим ҳужжатлар лойиҳалари юзасидан баъзи таклифларни киритишни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблашларини билдирдилар.

Фракция аъзолари ишлаб чиқилган умумий нуқтаи назарни изчил ҳимоя қилиб, сессия ишининг юқори савияда ўтиши учун ўз ҳиссаларини қўшишга келишиб олдилар.

* * *

Кеча Фидокорлар Миллий демократик партиясининг Олий Мажлисдаги депутатлар фракцияси аъзоларининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда парламентимизнинг бўлажак XI сессияси кун тартибига киритилган масалалар ва қабул қилиниши мўлжалланаётган қонун лойиҳалари юзасидан фракциянинг умумий ёндошувлари юзасидан фракция раҳбари А. Турсунов ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Йиғилишда, шунингдек, эртага бошланажак сессия муҳокамасига киритилаётган «Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги (янги таҳрири) қонунлар ҳақида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2002 йилдаги ижроси тўғрисидаги ахбороти ҳам тингланди. Шундан сўнг, фракция аъзолари сессия муҳокамасига киритилаётган масалалар юзасидан фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Шу билан бирга, мазкур фракциянинг икки сессия оралиғидаги фаолияти ҳам муҳокама этилди.

Йиғилишда кўриб чиқилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

* * *

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг Олий Мажлисдаги депутатлар фракцияси йиғилиши бўлиб ўтди. Унда фракция раҳбари И. Ғафуров дастлаб Олий Мажлиснинг ўн биринчи сессияси кун тартибига қўйилган масалалар юзасидан ахборот берди. Сўнг парламентнинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Р. Каримов Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2002 йилдаги ижроси ҳақида ахборот берди.

Фракция йиғилишида кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Шаҳрисабз туманидаги академик Саримсоқов номли ширкат хўжалигига борганимизда раис, Олий Мажлис депутати Ўрмонжон Бозорбоев эртага ўз ишини бошлайдиган XI сессияга отланаётган экан.

Ўрмонжон ака бўлажак сессияда кўриладиган масалалар, ўзи раҳбарлик қилаётган хўжалик қўлга киритаётган ютуқлар ҳақида фахрланиб гапириб берди.

Депутат бошлиқ ширкат ўтган йили пахтадан 49 центнердан, ғалладан 89,3 центнердан ҳосил олган эди. Бу йилги режалар ундан ҳам юксак. Шу мақсадда 566 гектар ерга чигит экиб бўлинди. 458 гектар ерга экилган ғалла баравж ўсмоқда.

СУРАТДА: Ў.Бозорбоев хўжалик механизатори Б.Мамажонов билан.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

БАНКРОТЛИК

Бу институт тўғри қўлланса, иқтисодиёт тараққиётига хизмат қилади

Одатда шифокорлар касални даволаш учун унга аниқ ташхис қўйишга алоҳида эътибор қаратадилар. Касаллик аниқлангач, турли даволаш воситалари ишга солинади. Ва табиийки, фақат синалган, замонавий воситалар орқалигина касаллик муваффақиятли даволанади.

Айтиш мумкинки, бозор шароитида мамлакат иқтисодиётининг заиф жойларини «даволаш»нинг энг самарали, замонавий воситаларидан бири банкротлик институтидир. Ҳатто ҳозирги кунда ҳам банкротлик тушунчаси кўпчилик онгида салбий маъно касб этади. Ҳолбуки, банкротликни тўғри қўллаш иқтисодиётни соғломлаштиришга, ночор корхоналарнинг оёққа туришига ёки улар замирида барқарор корхоналар вужудга келишига хизмат қилади. Буни яхши англаган давлатимиз раҳбарияти, шахсан Президентимиз мустақилликнинг илк йилларидаёқ банкротлик масалаларига алоҳида эътибор қарата бошладилар. «Банкротлик тўғрисида»ги илк Қонуннинг мамлакатимизда 1994 йилдаёқ қабул қилинганлигининг ўзи фикримиз далилидир. Кейинчалик мазкур Қонуннинг янги таҳрири қабул қилинди, қўшимча ва ўзгартишлар киритилди.

Ўз-ўзидан аёнки, иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш шароитида халқ хўжалиги учун корхоналарнинг барқарор молиявий фаолияти муҳим аҳамиятга эгадир. Шу боис ҳам банкротлик билан боғлиқ ишларни кўриб чиқишга хўжалик судлари томонидан алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Президентимиз Вазирлар Маҳкамасининг жорий йилнинг 17 февралдаги мажлисида *«Ҳукуматнинг зарар кўриб ишлаётган корхоналарни тугатиш бўйича қабул қилинган махсус қарори сўзсиз бажарилиши лозим»лигини, «унинг ижросини назорат қилиш вазифаси Иқтисодиёт вазирлиги ҳузуридаги Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси, Олий хўжалик суди, уюшмалар, корпорациялар, компаниялар ва бошқа хўжалик бирлашмалари раҳбарлари зиммасига юклатилган»лигини алоҳида таъкидлаб ўтган эдилар.*

Бу борада Президентимиз томонидан белгилаб берилган йўналишлар ва давлат Дастурлари доирасида корхоналарнинг молиявий аҳволини соғломлаштириш ҳамда иқтисодий ночор, зарар кўриб ишлаётган хўжалик субъектларини банкрот деб эълон қилиш ва тугатиш соҳасидаги фаолиятимиз тобора такомиллашиб бораётир.

2002 йилда 1250 та корхонани банкрот деб эътироф этиш бўйича судлар томонидан тегишли қарорлар қабул қилинган. Ўтган йилда мулкининг қиймати 2,3 млрд. сўмни ташкил этган 1080 та корхона тугатилиб, давлат реестридан чиқарилган. Уларнинг мол-мулкларини биржа ҳамда аукционларда сотиш йўли билан бюджет ва кредиторлар олдидаги 1,9 млрд. сўмлик қарзлари қопланган. Жорий йилнинг биринчи чорагида эса иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолган 248 та корхона банкрот деб эътироф этилди.

Хўжалик судлари томонидан қарздор корхоналарнинг актив ва мол-мулкларини сақлаш чоралари ҳам кўриб борилмоқда. Масалан, иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитасининг Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси аризасига биноан 2-Тошкент уй-жой қурилиш комбинати кредиторлари талабларини таъминлаш мақсадида корхонанинг 1,7 млрд. сўмлик мол-мулклари хатланган ва улардан биринчи галда кредиторлар талабларини қондиришда фойдаланилмоқда.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, хўжалик судларининг бу борадаги фаолияти ночор корхоналарни фақат банкрот деб эътироф этиш билан чекланаётгани йўқ. Бундай корхоналарнинг кўпчилиги алоҳида мажмуа сифатида тадбиркорларга сотилмоқда ва бунинг натижасида янги соғлом мулк секторлари ташкил этилаётир. «Ўзпаррандасаноат» уюшмасининг Сирдарё вилоятидаги Бобур номли хўжалиги «Арион-Ҳофиз» қўшма корхонасига, «Янги ҳаёт» парранда хўжалиги Хитойнинг «Чанг-Чун» фирмасига, Қашқадарё вилоятидаги «Қаршипарранда» акциядорлик жамияти «Чинор» фирмасига, Жиззах вилоятидаги «Жиззах шаҳар сабзавот нав-уруғлари» акциядорлик жамияти «Обизилол» кўп тармоқли хусусий фирмасига сотилиб, қисқа муддатларда уларда ишлаб чиқариш тўла йўлга қўйилди. Натижада иқтисодий имконият ва қувватлар кенгаймоқда.

Шуниси муҳимки, баъзи ҳолларда иқтисодий ночор, зарар кўриб ишлаётган корхоналарга нисбатан банкротлик тамойилларини қўллаш мулк эгалари ҳамда меҳнат жамоаларининг масъулиятини кучайтириб, интизомнинг мустаҳкамланишига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Масалан, 2002 йилда мулкида давлат улуши бўлган 154 та корхонага банкротлик тартиботи қўлланиб, 76 таси банкрот деб топилган бўлса, 46 тасида ташқи бошқарув жорий этилган, 20 таси бўйича суд жараёни давомида муддати ўтказиб юборилган қарзлар тўланганлиги туфайли иш тугатилиб, корхоналар ўз фаолиятини қайта тикламоқда.

Хоразм вилоятидаги «Истиқбол», Наманган вилоятидаги «Наманган консерва», Сурхондарё вилоятидаги «Сурхонозиқовқатсаноат» акциядорлик жамиятлари ва Сирдарё вилоятидаги «Сайхунободқурилиш-таъмирлаш» бошқармасига суд томонидан банкротлик тамойилларини қўллаш жараёнида қисқа муддатларда қарзлар тўлиқ узилган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Айни пайтда зарар кўриб ишлаётган корхоналарга нисбатан (улар учун иқтисодий аҳволни ўнглаб олишга имконият яратиш мақсадида) Ўзбекистон Республикаси «Банкротлик тўғрисида»ги Қонуни талабларига кўра ташқи бошқарув ҳуқуқий институти қўлланилмоқда.

Амалиёт ташқи бошқарув жорий этилган корхоналарнинг аксариятида молиявий аҳвол соғломлашганлигини, қарзларни тугатиб, фойда олиш имкониятлари кўпайиб бораётганлигини кўрсатмоқда. 2002 йилда ташқи бошқарув жараёнида 58 та корхона фаолият кўрсатган бўлиб, бошқарув таомили якунланган 11 та корхонанинг 6 тасида тўлов қобилияти тикланган. Қолганларида ҳам мавжуд ҳолатни яхшилаш борасида тегишли тадбирлар давом этмоқда. Келажаги йўқ 4 та корхона («Истиқлол-1», «Кулла», «Ришток парранда» ва «1-Уйжойқурилишкомбинати» акциядорлик жамиятлари) банкрот деб топилиб, тугатиш жараёнини жорий этиш ҳақида суд қарорлари қабул қилинган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 8 октябрдаги 347-сонли *«Иқтисодий ночор корхоналарни тугатиш ва уларнинг таркибини ўзгартиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги* қарорининг 1-иловасига мувофиқ 125 та иқтисодий ночор корхонага нисбатан банкротлик тартиботи қўлланган. Уларнинг қарийб 20 фоизи (20 та) иш кўрилиши жараёнида муддати ўтказиб юборилган кредиторлик қарзларини тўлиқ узишга эришган, 35 таси бўйича ташқи бошқарув жорий этилган, 61 таси банкрот деб топилиб, улар бўйича тугатиш ишлари олиб борилмоқда.

Республика Президентининг 1998 йил 4 мартдаги Фармонига асосан, банкротлик ишларини кўриш жараёнида аниқланган қонун бузилиш ҳолатлари юзасидан 12 та жиноий иш қўзғатилган. 106 нафар раҳбар ва мансабдор шахсдан республика бюджетига 2,5 млн. сўм маъмурий жарима ундирилган, камчиликларнинг олдини олиш ва айбдор шахсларга интизомий чора қўллаш ҳақида тегишли орган ва ташкилотларга 30 та хусусий ажрим киритилган.

Масалан, Самарқанд вилоятидаги «Пардозлаш» масъулияти чекланган жамият корхонаси собиқ раҳбари У. Мирбобоев ўз хизмат вазифаси юзасидан бажариши шарт ва мумкин бўлган ҳаракатларни бажармай, корхонанинг иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолишига сабабчи бўлган. Шу билан корхонага жуда кўп миқдорда зарар етказган ва бунинг учун хўжалик суди томонидан унга нисбатан қўзғатилган жиноий иш бўйича суднинг тегишли ҳукми чиқарилган.

Республикада бозор муносабатларининг ривожланиб бориши хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида соғлом рақобатнинг кучайишига кўмаклашмоқда. Айтиш жоизки, бундай рақобатга кучлилар бардош бермоқда. Яъни, янги шароитда ўз фаолиятини тўғри ташкил эта олган, мутасаддилари узоқни кўра билган корхоналаргина тараққиёт сари одимламоқда. Бироқ амалиёт баъзи йирик корхоналар ҳам ночор аҳволга тушиб қолганлигини кўрсатмоқда. Бундай корхоналар сони, кам бўлса-да, уларга қарши амалдаги қонун меъёрларини қўллашда бир қатор қийинчиликлар юзага келмоқда.

Масалан, банкротлик тўғрисида иш қўзғатилганидан то қарор қабул қилингунга қадар корхона раҳбарлари ҳаракатлари устидан назорат ўрнатиш қоидалари амалда бўлган «Банкротлик тўғрисида»ги Қонунда белгиланмаган. Бундан фойдаланган баъзи нопок раҳбарлар, корхонанинг келгусида банкрот бўлишини билган ҳолда, унинг мол-мулкини кредиторлар манфаатларига зид равишда сотишга ёки ўзлаштиришга ҳаракат қилаётганлиги маълум бўлмоқда.

Ушбу ҳоллар юзасидан ҳам хўжалик судлари томонидан асоссиз тасарруф этилган мол-мулкларни корхоналарга қайтариш чоралари кўрилмоқда.

Масалан, Тошкент шаҳар хўжалик судининг қарори билан «ЮМИ» қўшма корхонаси банкрот, деб эътироф этилган ва ишончли шахс тайинланган. Тугатиш жараёнида корхонанинг собиқ раҳбарлари томонидан қарздорнинг 29 млн. сўмлик молмулклари «Спектр» қўшма корхонасига бериб юборилганлиги аниқланиб, ишончли шахснинг мурожаати бўйича нотўғри тасарруф қилинган мол-мулклар эгасига қайтарилган ва кредиторларнинг қонуний талабларини қондиришда улардан фойдаланилган.

Олий Мажлиснинг XI сессиясида иккинчи ўқишда муҳокама қилинадиган «Банкротлик тўғрисида»ги Қонуннинг янги лойиҳасига суд амалиётидан келиб чиқиб, кредиторлар моддий талабини тўлиқ қондиришни таъминлашга, банкрот корхона мол-мулкининг талон-торож қилинишининг олдини олишга, уларнинг раҳбарлари фаолияти устидан тегишли назорат ўрнатишга, энг асосийси, корхоналарни йўқотмасдан, улар молиявий аҳволини соғломлаштиришга қаратилган янги меъёрлар, яъни суд кузатуви ҳамда суд санацияси тартиботини жорий қилиш ҳақидаги ва бир қатор янги нормалар киритилган.

Ушбу қонун лойиҳасининг қабул қилиниши ва амалиётга жорий этилиши суд томонидан корхоналарнинг банкротлиги масаласи ҳақида тегишли қарор қабул қилингунга қадар хўжалик субъекти мол-мулкларини сақлаш ҳамда банкрот корхона бошқарув органининг фаолияти устидан назорат ўрнатиш имкониятини яратади.

Ҳулоса қилиб, шуни айтиш ўринлики, банкротлик билан боғлиқ ишларни ҳар томонлама сифатли ҳал этиш, бу институт имкониятларидан иқтисодиётимиз ривожи учун фойдаланиш хўжалик судлари фаолиятининг муҳим қирраларидан биридир.

Мирзо Улуғбек АБДУСАЛОМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди раиси.

Божхоначилар ҳамкорлиги

Яқинда Чехия Республикаси Давлат божхона хизмати раҳбариятининг таклифига кўра, Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси раиси бошчилигидаги Ўзбекистон божхона хизмати делегацияси республикамиз билан Чехия республикаси ўртасида божхона соҳасида ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам ҳақида Ҳукуматлараро битим имзолаш мақсадида Прага шаҳрида бўлиб қайтишди.

Жорий йилнинг 15 апрель куни Чехия Бош божхона директорати биносида мазкур ҳужжатни имзолаш маросими ўтказилди. Унда Чехия божхона хизмати раҳбари жаноб З.Рихтер ҳамда республикамиз божхона қўмитаси раиси генерал-майор Б.Парпиев иштирок этишди.

Мулоқот давомида Чехия божхона хизмати икки томонлама ҳамкорликни кенгайтириш, жумладан кинология йўналиши, божхона қоидалари бузилиши, гиёҳванд моддалар контрабандасига қарши кураш, божхона хизматларини замонавийлаштириш, кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳамда маълумотлар алмашиш соҳаларида яқиндан ҳамкорлик ўрнатишдан манфаатдор эканлигини маълум қилди.

Шунингдек, ташриф чоғида янги замонавий услублар ва илғор тажрибаларни ўрганиш мақсадида Миллий кинология маркази ҳамда ДБҚ марказий лабораторияси ходимларидан бир гуруҳини Чехия Республикасига қисқа муддатли хизмат сафарига юбориш масаласи ҳам ўзаро аҳдлашиб олинди.

Давлат божхона қўмитаси Матбуот хизмати

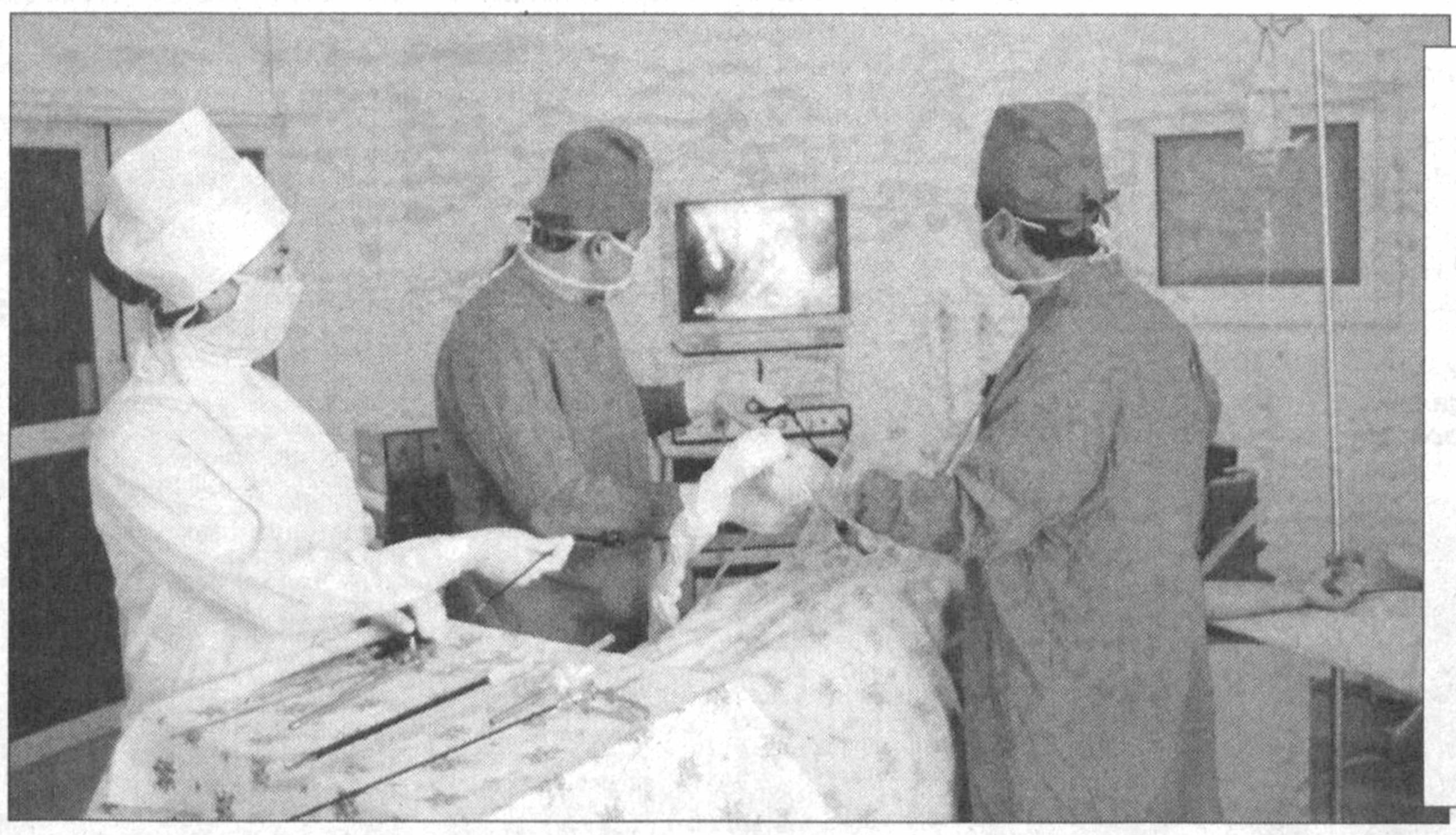

Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастурига кўра, вилоят марказларида Республика шошилинч тиббий ёрдам маркази филиаллари ташкил этиш кўзда тутилган эди. Ўтган қисқа вақт ичида нафақат вилоятларда, балки туманларда ҳам унинг бўлинмалари иш бошлади. Уларнинг моддий-техник таъминотига алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш илмий марказининг Наманган вилоят филиали замонавий жарроҳлик асбоб-ускуналари билан жиҳозланди. Бу эса юрт бойлиги ҳисобланган халқ соғлиғини асрашда муҳим омилдир.

***СУРАТДА:* олий тоифали жарроҳ Баркамол Исҳоқов амалиёт ўтказаётир.**

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ҒОЛИБЛАР САРАЛАНДИ, ЭНДИ ЧЕМПИОНЛАР АНИҚЛАНАДИ

Ёшлар ўртасида дўстлик, биродарлик ришталарини янада мустаҳкам боғловчи, мардлик, жасурлик кўригига айлангувчи, "Баркамол авлод-2003" спорт-шоу тобора яқинлашмоқда. Вилоят босқичи беллашувлари охирлаб, ғолиблар сараланмоқда. Ана шу беллашувларда Андижондаги 71 та касб-ҳунар коллеж ва 3 та академик-лицейдан минглаб ўқувчилар спортнинг 14 тури бўйича майдонга тушди. Катта спорт байрамида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритган номзодлар маълум бўлаётир. Суҳбатимиз мезбонликдан ташқари чемпионликка даъвогарлик ҳам қилаётган андижонлик спортчилардан бир гуруҳи билан кечди.

Баҳодир МИРЗАЕВ, Андижон Давлат университети қошидаги 10-лицей-интернат ўқувчиси: — Устозларим Т. Арисова, Д. Арисов ҳамда Р. Ўрозалиевлардан мана, беш йилдирки катта теннис "сир"ларини ўрганаман. Ўз ёшим бўйича вилоят чемпиониман. Мамлакат биринчилиги учун бўлган беллашувларда иккинчи ўринни эгаллаганман.

Спорт олами шу қадар сеҳрли, жозибалики унга бир меҳри тушган одам умрбод боғланиб қолади. Айниқса тенгдошларимдан Ойбек Зулимов, Нодир Ваҳобжонов, Комила Мирзаолимова, Татьяна Олейникова сингари кучли теннисчилар ана шу сеҳр туфайли вилоятга танилдилар. Бизнинг номзодимиз терма жамоага киритилди. Энди вилоят шарафини ҳимоя қиламиз. Ғолиблик зиммамизга икки карра масъулият юклаганига энди ишонч ҳосил қилаяпман. Негаки, вилоятдаги барча спорт мухлислари бизга катта умид билан қараяпти, чемпион бўлишимизга ишонаяпти. Ўша ишончни оқлашимиз шарт.

Тоҳиржон НИЗОМОВ, футбол бўйича вилоят жамоаси бош мураббийи: — Илгариги йили Жиззахда ўтказилган "жанг"ларни ҳозирга қадар армон билан эслаймиз. Ўшанда вилоятимиз вакиллари тўққизинчи ўринга "илашган" эдилар. Ўқувчи ва талабаларимизчи? Улар "Умид ниҳоллари", "Универсиада"спорт ўйинларида ҳам дурустроқ натижага эриша олмадилар. Мутахассис сифатида шуни айтишим ўринлики, иқтидорли, умидли футболчиларни топа билмаяпмиз. Ажойиб ўйинчилар аниқланганида эса уларнинг бошини қовуштириб, аҳил жамоа сифатида шакллантира олмаяпмиз. Бир сўз билан айтганда, бу борада уқувсизлигимиз кўзга ташланиб қолмоқда.

"Баркамол авлод-2003"

Анъанавий "Баркамол авлод" ўйинларига тайёргарлик жараёнида муваффақиятларга тўғаноқ бўлаётган жиҳатларга эътибор қаратдик. Виталий Лигай, Бахтиёр Йўлдошевга ўхшаш тажрибали мураббийлар билан маслаҳатлашиб, қирқ нафар ўсмирни танлаб олдик. Бу ёшлар Олтинкўл туманида ўтказилган вилоят финал босқичида чиройли ўйин намойиш этиб, олқишга сазовор бўлган эдилар. Терма жамоа ўзагини республика финал мусобақаларига йўлланмани қўлга киритган Шаҳрихон қишлоқ хўжалиги коллежи ҳамда совриндор бўлган Марҳамат қишлоқ ва сув хўжалиги ҳамда Олтинкўл иқтисодиёт коллежларининг чарм тўп усталари ташкил этади.

"Баркамол авлод" мусобақаларида ғолибларнинг ғолиблари тўп суришларини ҳисобга олсак, бўлғуси "жанг"лар осон кечмаслигига амин бўламиз. Шу боис, унга жиддий тайёргарлик талаб этилади. Ўртоқлик учрашувлари, машқ ва яна машқ ғалаба пойдевори бўлиб хизмат қилади. Шундай экан, машғулотларни бошлаб юбордик. "Андижон" жамоаси ўринбосарлари, вилоятимиз чемпионатининг пешқадамлари билан қатор ўртоқлик учрашувлари ўтказиш ниятидамиз.

Абдумалик АБДУРАЗЗОҚОВ, Марҳамат қишлоқ ва сув хўжалиги касб-ҳунар коллежи директори: — Ўқув даргоҳимиз вилоятдаги энг йирик жамоалардан ҳисобланади. Бизда 1300 нафардан ортиқ ўғил-қиз таҳсил олади. Уларнинг деярли ҳаммаси спортни ҳаётларининг ажралмас қисми, деб биладилар. Бизда қишин-ёзин футбол, волейбол, стол тенниси, кураш, енгил атлетика, баскетбол сингари ўндан ортиқ секциялар мунтазам фаолият кўрсатади.

Инсон шунчаки югуриш, машғулотларда қатнашиш билан спортчи бўлиб қолмайди. Унга ихлос қўйганларга етарли шарт-шароит яратиб бериш, мураббийлардан тортиб ёшларгача ғамхўрлик кўрсатишгина кутилган натижани бериши мумкин. Ёпиқ спорт залимиз бор. Спортчилар учун ҳам, томошабинлар учун ҳам ҳамма қулайликлар яратилган.

Волейболчи йигитларимиз — коллежимиз фахри. Мана, бир неча йилдирки, улар нуфузли беллашувларда совриндор бўлиб, ишончимизни оқламоқда. Йигитларимиз "Баркамол авлод" ўйинларида ўзларини кўрсатдилар. Вилоятдаги қатор жамоалар йигитларимиз билан бўлган баҳсларда "таслим" бўлишдан бошқа чора тополмадилар. Таваккал Ўтанов, Мансур Турғунов, Бекзод Раҳимов сингари талабаларнинг маҳорати ҳавас қилгулик. 12 нафар ўқувчимиз энди вилоят шарафини ҳимоя қилади.

Мана шунинг ўзи бизни хурсанд қилади.

Суҳбатдош О.ШОДМОНАЛИЕВ, "Халқ сўзи" мухбири.

Мулоҳаза учун мавзу

СИНОВ

кимнинг кимлигига баҳо беради

Ёнверингдагиларнинг кимлигини билмоқчи бўлсанг, синаб кўр, дейдилар. Бу ота-боболаримиз тажрибасидан ўтган амал. Ростдан ҳам, шундай қилинса, кимнинг қандайлиги билинади-қолади. Назаримда, ҳозирги ҳаётимиз ҳам синовдай. Давр бизни минг чиғириқдан ўтказаётгандай.

Хўш, ана шу синовдан қандай ўтаяпмиз? Ўткинчи қийинчиликларни рўкач қилиб, ўзимизни ўтга-чўққа урмаяпмизми?

Аввало, айтиш лозимки, савияси баланд, ғурурли, ватанини суйган халқ унча-мунча синов олдида довдираб қолмайди. Қайтанга кундан-кунга маънавий юксаклигини намойиш этаверади. Паст-баландликлардан эсон-омон ўтиб, келажакка интилади. Ўзини асрайди. Хусусан, халқимиз ҳам шундай. У сабр-тоқатли. Борига шукур қилиб яшайди. Тинчлик, саломатликни энг катта бойлик, деб билади.

Лекин беш қўл баробар эмас. Орамиздаям ҳар хил тоифалилар бор. Енгил-елпи ҳаётга ўрганганлар синовдан ўтишда қоқилаётгани сир эмас. Айниқса, бир думалаб, бойиб олиш қўйида юрадиганлар шулар жумласидандир. Қонунни бузса-да, иймонни сотса-да, пул топилса бўлди ундайларга. Ўшаларнинг қонунсиз ҳаракатлари туфайли контрабанда йўли билан, ноқонуний равишда юртимизга маҳсулот олиб кириш, олиб чиқиш ҳоллари тўхтамаяпти. Энг ачинарлиси, қонунбузарларга чегара ҳудудида яшаётганлар хайрихоҳлик қилишмоқда, десак адашмаган бўламиз.

Маълумки, юртимиз қатор мамлакатлар билан чегарадош. Қўшниларимиз билан муносабатларимиз яхши. Аммо, ҳали айтилганидек, баъзан қўшничиликдан ғараз мақсадларда фойдаланаётганлар учраяпти. Чунончи, қонунга хилоф равишда гиёҳвандлик моддаси олиб ўтиш, рангли металларни сотишга уриниш содир этилмоқда. Бундан ташқари, бозорларимизга сифатсиз, усти ялтироқ, ичи қалтироқ матоҳлару муддати ўтган, истеъмолга яроқсиз озиқ-овқатлар кириб келишидаям уларнинг иштироки кузатилади.

Табиий, савол туғилади: чегарада яшовчи юртдошларимизнинг барчасига шундай айб қўйиш ўринлими? Йўқ! Уларнинг аксарияти маънавий етук одамлар. Ғурурини бойликдан устун қўйган, иймони поклари бисёр. Бироқ, шоли курмаксиз бўлмаганидек, айримлари борки, енгил-елпи ҳаёт қурбонига айланаётибди.

Тошкент вилоятида яшовчи отахоннинг ёши улуғ — етмишни қоралаган. Бу ёшида унга панду насиҳат қилиб, давра тўрида ўтириш ярашади. Афсуски, отахон тескари йўл тутади, қинғирликни афзал кўради. Қўшни республикадаги ҳамсоялари билан жиноий тил бириктиради. Кучли таъсир этувчи героин моддаси савдоси билан шуғуллана бошлайди. Ўзини жуда пок-оқил этиб кўрсатадиган қария божхоначиларимизда шубҳа уйғотади. Алқисса, узоқ кузатувдан сўнг жиноят устида қўлга тушади. Энди ўйлаб кўринг. Шу қилиқ қарияларимизга хосми? Оғу туфайли орттирилган бойлик ҳаром-ку. Гиёҳвандлик зурриёдни нобуд қилувчи ваболигини ўша қария билмайди дейсизми? Билади. Лекин...

Гиёҳвандлик савдоси аёлларимизнинг ҳам миясини заҳарлаётибди. Опа-сингиллар, оналар ўзини кўр-кўрона қабиҳлик ботқоғига чўктирмоқда. Шу йилнинг февраль ойи охирроғида "Тошкент-Аэро" ихтисослашган божхона комплексининг контрабанда ва божхона қоидалари бузилишига қарши кураш бўлими ва божхона назоратини ташкил этиш бўлими ходимлари кўз кўриб, қулоқ эшитмаган воқеанинг шоҳиди бўлдилар. Шимолий-шарқий йўналиш бўйича учмоқчи бўлган аёлнинг қилиғи хотин-қизлар юзини шувут қилди. У 260 граммдан ошиқ героинни қаерига яширганини айтиш уят. Худди ўша куни яна шу — халқаро Тошкент аэропортида текширилган Т. исмли йўловчи аёл ҳам 870 грамм героинни опахони каби беркитиб ўтмоқчи бўлгани аниқланди.

Жирканч ишга қўл урган бу аёлларнинг бири эллик уч ёшда, иккинчиси йигирма тўртга кирган жувон. Шарму ҳаёни унутганлари учун уларга нима дейишингни ҳам билмайсан. Қани уларда оналик туйғуси? Қани аёллик иффати? Ёки улар ейиш-ичишга зор бўлганларидан балои қазога жазм қилганлар, дейсизми? Йўқ, асло. Мақсад бошқа. Ҳаром йўл билан бойиш.

Боя чегара ҳудудларда яшовчи элатдошларимиздан айримларининг қилиғидан нолиган эдик. Яна бир қўшимча мисол. Божхоначиларимиз Бекобод шаҳрида тезкор тадбир ўтказишади. Натижада ёши улуғ ҳамюртимиз А. жиноят устида қўлга тушади. У ўз қабиҳлигига набираси қатори болани ҳам шерик қилган экан. Охир-оқибатда 1 кило героинни 7500 АҚШ долларига сотмоқчи бўлганида ушланди. Суриштирув жараёнида ушбу заҳри қотил айланма йўллар орқали мамлакатимизга сотиш мақсадида олиб келинаётгани аёнлашди.

Кези келганда шуни айтиш керакки, ўтган йил бошларида Қозоғистоннинг "Пшеничная водка", "Парламент" ва бошқа ароқлари юртимизга оқиб кела бошлади. Ўшанда биз бу ароқларни Хитойдан келтирилаётган сунъий спиртдан тайёрланишини билармидик? Йўқ. Шу боис уни роса мақтаб-мақтаб ичдик. Пировардида касаллик орттирдик. Энди пушаймон еб, бошини чангаллаганлар сонмингта. Мабодо, лозим экан, ўз ароғимиз бор эдику. Ёки кийим-кечак танлаш масаласида ҳам шу каби эътирозларни айтса бўлади. Айтинг-чи, юртнинг таомини, кийимини афзал билиш юртпарварлик эмасми?

Маълумки, халқимиз бой тарихий меросга эга. Айниқса, бебаҳо асарлар ёки тарихий қимматга эга буюмлар авлод-аждодларимизнинг кимлигини бизга эслатиб туради. Ана шу бой маданий меросни сақлаш, келажак авлодга етказиш муқаддас бурчимиздир. Лекин бунинг моҳиятини ҳамма ҳам тушунмаётганидан афсусланади киши. Баъзилар қадимий зебзийнат, буюм, китоб ўзимизнинг музейларимизга жуда зарурлигини билгани ҳолда хорижликларга пуллашга ишқибоз. Бунинг замирида эса мўмай даромад ҳирси ётганлигини нодон ҳам билади. Ноёб тарихий ёдгорликларни сақлаш ва таъмирлаш, ўзбек халқи яратган миллий бойлик ҳисобланмиш санъат асарларини излаб топишга, уларни мамлакатимизга қайтаришга киришилган бир пайтда ўша нотовонлар ҳақиқий башарасини очиб қўймоқда.

Зокир Носиров деган киши вагон кузатувчиси бўлиб ишлайди. Унинг ҳаракати божхона ходимларида шубҳа уйғотади. Текширишда бу биродаримиз жуда қалтис ишга қўл ургани фош этилади. У божхона баённомасида кўрсатмай, 1 миллион 688 минг сўмлик маданий бойликларимизни Россия Федерациясига олиб кетаётган экан. 35 дона сўзана, 28 дона совға қутичалар, 41 дона ошхона буюмлари ушлаб қолинди. Юртимизга меҳмон бўлиб келган Роҳатжон Шарипова эса, ҳе йўқ-бе йўқ, XX аср бошларида кумушдан ишланган 7 дона билакузук, XIX аср охирларида ишланган қимматбаҳо маржон, феруза тошлар билан безатилган бир дона такя дўппини Туркманистонга олиб кетмоқчи бўлади. Хушёрлик туфайли ушбу тарихий буюмлар ҳам ушлаб қолиниб, давлат фойдасига мусодара қилинади. Хива шаҳридаги Ичанқалъа музейига топширилади.

Хўш, ноқонуний йўллар билан республикамиздан ташқарига олиб чиқиб кетишга уринилаётган маданий-тарихий буюмлар нималардан иборат? Унинг ичида аёллар тақинчоқлари, кумуш ва чинни идишлар, қадимий тангалар, картиналар, қадимий самоварлар, тикув машиналари, тарихий ханжарлар, ҳатто диний китоблар учрайди. Энди ўйлаб кўрайлик. Ахир аждодларимиздан қолган ушбу бойликлар тарихий ва маданий мерос бўлиб, уларни келажак авлодларга етказишга ҳисса қўшишимиз лозим эмасмиди? Юқорида айтилган кимсалар нега номақбул йўлни танлашди? Қани уларда юрт туйғуси? Қани ғурур? Эй, барака топгур, моддий-тарихий бойликни сотиш, ота-бобонгнинг номини сотиш эмасми? Мабодо зарурат сезилган экан ўзимизнинг музейга топшир. Улар ҳам бойликнинг қиймати-ю, тарихий аҳамиятини ҳисоблаб, ўша пулни беришади.

Юқорида контрабанданинг олдини олишда чегарада яшовчиларнинг хизмати бўлакча эканлигини айтдик. Бу рост гап. Чегаранинг мустаҳкам бўлишида уларнинг ўрни беқиёс. Бироқ мўмай даромад илинжида бўлган сохта тадбиркорлар уларнинг соддадиллигидан, ишонувчанлигидан устамонларча фойдаланмоқчи бўладилар. Баъзан ғараз мақсадларига эришишларига бир баҳя қолади ҳам.

"Ғишткўприк" божхона мажмуаси ходимлари юртимизга яроқсиз, бирон-бир ҳужжати бўлмаган мол, буюм, озиқ-овқат маҳсулотлари олиб кираётганларни ушлашади. Пихини ёрган кимсалар режаларини айланма йўллар орқали амалга ошираётган эдилар. Қўлга тушганлар осонликча ён беришмайди. Атрофларига йиғилган одамларга ўзларини ҳимоясиз, чорасиз жабрдийда этиб кўрсатишади. Шунда чегара яқинидаги мактаб ўқитувчиларидан бири қонунбузарлар ёнини олиб, божхоначиларни босқинчиликда, халқнинг ғамини емасликда айблайди. Қалтис вазиятни юзага келтиради.

Кўрдингизми, одамлар шахсий манфаат учун нималарга қодир? Хўш, улар-ку муттаҳамлик қилибди, муаллимни нима жин урди? Наҳот, у алдовчиларга қўшилиб, ўтмай қолган мато, қуртлаган озиқ-овқатни ўз халқига раво кўрди?

Маънавий қашшоқлик кишини тубанликка етаклайди. Тубан кимсадан эса ҳар балони кутиш мумкин. Хабарингиз бор, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил 6 ноябрдаги Фармони билан мамлакатимизнинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда божхона қонунчилигига қатъий риоя этилишини таъминлаш мақсадида ўтган йил 11 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси ҳудудига истеъмол товарлари олиб келинишини тартибг солиш тўғрисида"ги Фармонга қўшимча киритилган. Унга биноан, 2002 йил 10 ноябрдан бошлаб чегарада божхона қонунчилигини бузган ҳолда кўп ва жуда катта миқдорда товар ўтказилган ҳолатларда ушбу товарлар ва шу мақсадларни амалга оширишда фойдаланилган жисмоний ва юридик шахсларга тегишли автотранспорт воситалари белгиланган тартибда давлат эгалигига ўтказилади.

Бундай чора кўрилишидан мақсад, аввало, транспорт воситаларига эгалик қилувчи жисмоний шахслар ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, хўжалик юритувчи субъектлар масъулиятини оширишдир.

Ҳозир айрим ғаламислар ўзларича бунинг ҳам йўлини топишибди. Яъни юкни олиб ўтишда бировнинг тўкилиб бўлган, арзимас баҳодаги машинасини сотиб олиб, фойдаланишга уринмоқдалар. Наҳот, биз нафсни, деб шунчалар тубанлашиб кетдик? Наҳот, шакколикдан ўзимизни тиёлмаймиз? Яроқсиз маҳсулотми, емакми келтириб, арзон-гаровга пулласанг-у уни харид қилганнинг ўзи, боласи еб, касал бўлиб қолса, у қарғамайдими? Бу тарзда пул топиш гуноҳ-ку ахир.

СЎНГСЎЗ ЎРНИДА: Қийинчиликлар ортда қолмоқда. Шукурки, ўзимизни анча ўнглаб олдик. Бозорларимизда "Ўзбекистон тамғаси билан" ишлаб чиқарилган кийим-бош, озиқ-овқат, рўзғор буюмлари импорт моллари билан рақобат қила бошлади. Четдан сифатсиз молларнинг бозорларимизга кириши озаймоқда. Бунга чегара ҳудудларида яшовчи аҳоли савиясини ошириш мақсадида Давлат божхона қўмитасининг мамлакатимиздаги қатор ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан ишлаб чиққан тадбири ҳам туртки бўлаяпти. Режа асосида ҳар бир қишлоқ, овул аҳли, фуқарога божхона қонунчилиги тушунтирилаяпти. Шу билан бирга контрабанда йўли билан маҳсулот олиб ўтишга ёрдам бераётган айрим маҳаллий халқ вакиллари қилмишлари учун ўз маҳаллаларида муҳокама этилиб, изза қилинмоқда. Қонунбузарликларнинг олдини олишда шу тариқа баҳамжиҳат иш олиб борилмоқда. Илк натижалар эса чакки эмас. Ҳарқалай халқни яхшиликка бошласа, синовлардан бекаму кўст ўтиши муқаррар экан.

Курбон ЭШМАТОВ, "Халқ сўзи" мухбири.

«Хазина - 2003»

Куни кеча Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида олий ўқув юртлари талабалари театр-студияларининг "Хазина-2003" фольклор санъати ва урф-одатлари фестивалининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, республика ёшларининг "Камолот" ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши, "Ўзбектеатр" ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, фан ва таълим ходимлари касаба уюшмаси марказий қўмитаси, Мирзо Улуғбек номидаги Миллий университет ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур фестивалда 26 та ўқув юртининг 550 дан ортиқ талабаси ўз истеъдодларини намойиш қилади.Уларнинг чиқишларида Ватанга муҳаббат, она, аёл муқаддаслиги, тарихимизга, анъаналаримизга, урф-одатларимизга, маданиятимизга ҳурмат тараннум этилади. Шунингдек, 5 кун давом этадиган фестиваль мобайнида иштирокчилар Хотира ва Шаҳидлар хиёбонларини зиёрат қилиб, қатор музейларда бўладилар, театрларимизда спектакллар томоша қиладилар, дўстлик кечалари ўтказадилар.

Ўз мухбиримиз.

Мағлубиятга тенг ғалаба

Шу йил 8 апрелда Таиланднинг «Бек-Теро» жамоаси Банкокдаги ўйинда чемпионимиз «Пахтакор» устидан 3:1 ҳисобида ғалаба қозониб, сафар ўйини олдидан ўзига яхшигина имконият яратиб олган эди. Таиланд пойтахтидаги ана шу мағлубият «Пахтакор»ни финал ўйинидан маҳрум қилди. Кеча жавоб ўйинида Виктор Жалилов шогирдлари бутун ўйин давомида ҳужумга ташланишди. Лекин кучли ҳимоя усулини қўллаган таиландликлар ўз дарвозасидан фақатгина бир бора тўп олиб чиқиб, финалга йўл олди.

Рашид ГАЛИЕВ олган сурат.

Янгиликлар, воқеалар, далиллар

Доимий ҳарбий базалар бўлмайди

Ироқ ҳудудида Американинг доимий ҳарбий базалари бўлмайди. АҚШ мудофаа вазири Доналд Рамсфелд ана шу ҳақда маълум қилди, деб хабар беради "Рейтер" мухбири.

Пентагон раҳбарининг айтишича, Жорж Буш маъмурияти Ироқда доимий ҳарбий базалар ташкил этиш масаласини бирон марта ҳам кўриб чиқмаган.

Эслатиб ўтамиз: ўтган якшанба куни "New York Times" газетаси Оқ уй маъмуриятининг исми айтилмаган юқори лавозимли вакилининг маълумотига таяниб, АҚШ Ироқнинг янги ҳукумати билан узоқ вақтга мўлжалланган ҳарбий ҳамкорликни режалаштиргани ҳақида маълум қилган эди.

Исломобод музокараларга тайёр

Покистон ҳеч қандай шартларсиз ва биринчи имконият туғилгандаёқ Ҳиндистон билан музокаралар бошлашга тайёрлигини билдирди.

Мамлакат ташқи ишлар вазирлиги матбуот котиби Азиз Аҳмад Хоннинг айтишича, Покистон Ҳиндистон Бош вазири Атал Бихари Важпаининг икки давлат ўртасидаги келишмовчиликларни музокаралар орқали ҳал этиш зарурлиги ҳақида билдирган фикрини қўллаб-қувватлайди, деб хабар беради "Рейтер" мухбири.

Айбланаётганлар ҳибсга олинди

Афғонистон ҳукумати вакиллари тўрт нафар чет эллик журналистни ўлдирганликда гумон қилинаётган беш кишининг ҳибсга олинганини маълум қилди. Хабарларга кўра, Афғонистоннинг жануби-шарқида 2002 йилнинг ноябрида ҳалок бўлганларнинг икки нафари "Рейтер" агентлигининг ходимлари, яна иккиси эса Испаниянинг "El Mondo" ҳамда Италиянинг "Corriera della sera"нашрлари вакиллари бўлишган.

"Рейтер" агентлигининг Кобул радиоси маълумотига таяниб хабар беришича, айбланаётганлар "Ал-қоида" ва "Толибон" тарафдорлари экан.

Президент бошқарувини ўрнатмоқчи

Туркия Бош вазири Тойил Эрдоган мамлакатда Америкадагига ўхшаш президент бошқарув тизимини жорий қилмоқчи эканини маълум қилди. Эрдоган Америка сиёсий моделининг идеал тарзда эканини ҳам қайд этди, деб хабар беради "Рейтер" агентлиги.

Бош вазир ўз фикри давлат институтлари ва халқ томонидан қўллаб-қувватланишига умид билдирди.

Айни пайтда Туркия парламент республикаси. Конституция мамлакат президентига чекланган ваколатлар берган.

Мамлакат тарихида илк бор

Қатарда шу йилнинг 29 апрель куни мамлакат тарихида биринчи бор конституция қабул қилиш бўйича референдум бўлиб ўтади. Монархия давлати бўлмиш Қатарда ҳукумат қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятларига бўлиниши кўзда тутилган.

"Arabicnews" нинг маълумотига қараганда, конституция лойиҳасида фуқаролар эркинлиги, хусусан ташкилотлар тузиш ҳуқуқи қайд этилган. Шунингдек, унда аёлларга сайлаш ва сайланиш ҳуқуқлари берилиши ҳам кўрсатилган.

Мэр ишдан кетди

Хитой пойтахти Пекин мэри Мэн Сюэнун ўз лавозимини тарк этди. Бунга шаҳарда ғайриоддий зотилжам вируси билан касалланганларнинг сони ортиб бориши ва ҳоким унинг олдини олишда самарали иш олиб бора олмаёттани ҳақидаги танқидлар сабаб бўлди, деб хабар беради "РИА"Новости" агентлиги.

53 ёшли Сюэнун ушбу лавозимга шу йилнинг январь ойида сайланган эди.

Ўсмирлар дона сўради

Шохмот

Сўнгги йилларда Фарғона нафақат мамлакатимиз, балки Осиё, бошқа давлатларда ҳам эътироф этилган нуфузли турнирлар ўтказиладиган марказга айланиб бораяпти. Фикримиз исботи учун ўтган йили «Труд» газетаси соврини учун ўтказилган халқаро мусобақаларни, 16 ёшгача ўсмир қизлар ўртасида бўлиб ўтган мамлакат биринчилигини эслашнинг ўзи кифоя. Мана энди фарғоналиклар 16 ёшгача бўлган ўсмирлар ва қизлар ўртасидаги Осиё биринчилиги мусобақаларига мезбонлик қилишмоқда.

Қарийб 20 йилдан бери мунтазам ўтказилиб келинаётган ушбу турнирни ҳақли равишда ўсмир-ёшлар ўртасида катта шохмот оламига қўйилаётган йўлдаги сўнгги зина дейиш мумкин.

Швейцарча усулда ўтказилаётган турнирда Осиёдаги 9 та мамлакатдан 40 дан зиёд бўлғуси гроссмейстерлар, шохмот усталари иштирок этишмоқда. Турнирда Марказий Осиё мамлакатларидан ташқари Эрон, Вьетнам, Хитой, Қатар мамлакатлари билан бирга яқинда ўз шохмот федерациясини тузишга мушарраф бўлган афғонистонлик 6 нафар ёш шохмотчи ҳам қатнашмоқда.

— Йилдан-йилга нуфузи ортиб бораётган бу галги турнир бевосита Юртбошимиз ташаббуси билан мамлакатимизда кенг кўламда қулоч очиб бораётган болалар спортини ривожлантириш дастури билан уйғунлашиб кетди, — дейди Ўзбекистон шохмот федерациясининг президенти, ФИДЕнинг Марказий Осиё ва Афғонистон мамлакатлари бўйича минтақавий раҳбари, халқаро тоифадаги ҳакам Ҳусан Турдиалиев. — Турнирда мамлакатимиздан энг кўп — 18 нафар ўсмир ва қиз иштирок этмоқда. Уларни олдинда ғолиблик, совриндорлик шарафи билан бирга яна бир катта имконият кутмоқда. Мамлакатимиз вакиллари орасида турнирнинг кучли бешлигига кирган ёш шохмотчилар Юртбошимизнинг кўрсатмаларига биноан хоҳлаган олий ўқув юртларига тест синовларисиз қабул қилинади. Бундан ташқари турнир ғолибига ўсмирлар ўртасида жаҳон биринчилигида имтиёзли равишда қатнашиш ҳуқуқи ҳам бериладди.

Кеча Фарғона шаҳрининг энг сўлим гўшаларидан бирида жойлашган «Шоҳруҳ» шохмот клубининг муҳташам залида турнирнинг очилишига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Турнирда мамлакатимиз байроғини кўтариш шарафи халқаро мастер Темур Гареевга насиб этди. Бир ҳафта давом этадиган турнир нафақат фарғоналик, балки мамлакатимиздаги ақл машқи бўлган шохмот ишқибозлари учун чинакам байрам бўлиб қолади.

Набижон СОБИР, «Халқ сўзи» мухбири.

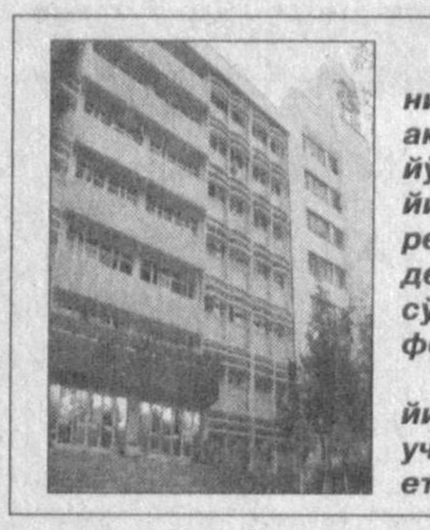

Маълумки, акциядорларнинг умумий йиғилиши акциядорлик банкларининг олий бошқарув органи ҳисобланади. «Ўзсаноатқурилишбанк» ўз акциядорларининг навбатдаги умумий йиғилишига фаолиятнинг барча йўналишлари бўйича барқарор кўрсаткичларга эришган ҳолда келди. Ўтган йили банк хизматлари бозорида унинг мавқеи янада мустаҳкамланиб, режалаштирилган молиявий натижаларга эришди. Аввалги йиллардагидек, капитал ўсиши тамойили сақланди, Банкнинг ўз капитали 28,2 млрд. сўмга етди. Ўтган йил якунлари бўйича активлар 38 фоиз, соф фойда 30 фоиз кўпайди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» ҳақли равишда республика банкларининг энг йирик бешлигига киради. У молиявий фаолиятнинг миқёси жиҳатидан учинчи ўринда бўлиб, ҳам корпоратив, ҳам чакана банк хизмати бозорида етакчи ўринларни эгаллаб турибди.

«ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШБАНК» — ОЛДИНГИ ЖАБҲАЛАРДА

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг 2002 йилдаги инвестицион стратегияси ўзгармасдан қолди: нефть-газ, кўмир ва кимё саноатларининг энг йирик корхоналари асосий мижоз ва ҳамкорлар бўлди. Кредитлаш, хусусан, кичик ва ўрта бизнесни кредитлаш ҳам бу молиявий муассаса фаолиятининг асосий йўналишларидан бирига айланади.

2002 йил якунларини баҳолаганда, аввало, банкнинг ўз шериклари билан ҳамкорлиги кенгайганлигини айтиш жоиз. Бу борадаги фаолият, ўз навбатида, мижозлар базасининг янада кенгайишини, банк маҳсулотлари ва технологиялари мажмуининг муваффақиятли жорий этилишини, менежмент такомиллашувини таъминлади. Банк фаолиятининг асосий йўналишлари аввалги йиллардаги сингари иқтисодиётнинг аниқ секторига тегишли корхоналар билан иш олиб бориш, мижозлар сонини, таклиф этиладиган хизматлар миқёсини оширишга қаратилди.

Маълумки, банк фаолиятининг асосий кўрсаткичи унинг фойда олиши ҳисобланади. Банк акциядорларига тўланадиган дивидендлар миқдори ҳам шунга боғлиқ.

Хусусан, 2002 йилда банк 7106 млн.сўм фойда олишга эришди, бу эса 2001 йил якунларига нисбатан 1,3 марта ортиқдир. Ҳисобот даврида «Ўзсаноатқурилишбанк»нинг валюта баланси 67008,2 млн.сўмга ўсиб, 243649,7 млн.сўмни ташкил этди. 2003 йил 1 январь ҳолатига кўра, унинг капитали 28191 млн.сўмга етиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 8462,3 млн.сўм ўсди. Бу ўсишнинг асосий таркибларини «Ўзсаноатқурилишбанк» акцияларини жойлаштириш, банк мол-мулкини бозор баҳосида нархлаш, заҳира фондини шакллантириш ва бошқалар бўйича натижалар ташкил этди.

2003 йил 1 январь ҳолатига кўра, шунингдек, «Ўзсаноатқурилишбанк» активлари 243649,7 млн.сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 67008,2 млн.сўм (38фоиз) ўсди. Шундан фойда келтирадиган активларнинг умумий салмоғи 208724,5 млн.сўм (85,67 фоиз)дир. Банк активлари таркибида асосий ўринни кредит қўйилмалари эгаллади: уларнинг ҳиссаси 68,8%ни ёки 167695 млн.сўмга етди. Қимматли қоғозларга қўйилган инвестициялар ҳиссасига эса банк активларининг 2 фоизи тўғри келди.

2002 йилдаги ресурс сиёсати ўз маблағлари ва жалб қилинган кредит ресурслари ҳисобига актив операцияларни энг юқори даражада таъминлашга йўналтирилди. Жумладан, банк ресурсларининг умумий ҳажми, 2003 йил 1 январь ҳолатига кўра, 243649,7 млн.сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 38 фоиз ўсди. Марказлаштирилган ресурслар ҳиссаси қисқаргани ҳолда, ўз маблағлари улуши доимо ортиб бормоқда. Умумий ҳажмдаги ўз маблағларининг ҳиссаси 52 фоизга баробар бўлди. Бунда банк фаолиятининг кўрсаткичлари қуйидагичадир: активлар рентабеллиги — 12,32; фоиз маржаси — 3,52 фоиз; капитал рентабеллиги — 31,7 фоиз; ишлаётган активлар улуши — 85,67 фоиз; левераж — 0,086.

2002 йил якунларига кўра, банк ўз фаолиятининг барча турларидан 30,8 млрд.сўм даромад олди. Бу 2001 йилга таққослаганда деярли 1,3 марта кўпдир.

Қўлга киритилган молиявий натижалар шуни яна бир бор тасдиқладики, «Ўзсаноатқурилишбанк» мамлакатимиздаги барқарор банклардан бири сифатида мижозлар ишончини тўла сақлаб қолди.

2002 йилда умумий ҳажмда кредит операциялари бўйича даромадлар ҳиссаси ошиши ва мижозларга кўрсатиладиган ҳисоб-китоб-касса хизматларидан олинадиган даромад улушининг камайиши тамойили намоён бўлди.

Ҳар бир мижоз эътиборда

Ўз барқарорлиги ва универсаллигини амалда тасдиқлаган, Ўзбекистоннинг энг йирик универсал кредит муассасаларидан бири бўлмиш «Ўзсаноатқурилишбанк» мижозлар учун комплекс хизмат кўрсатишни ташкил этишга, яъни ҳам юридик, ҳам жисмоний шахсларга банк хизматларининг барча турларини тақдим қилишга катта эътибор қаратди. Банк мутахассислари рақобатбардош хизматлар кўрсатишга интилиб, банк маҳсулотларини мижозларнинг эҳтиёжларига мослаштирдилар, консалтинг тадбирларини амалга оширдилар. Бунда албатта ҳар бир мижозга алоҳида ёндашиш тамойили устуворлик қилди.

Банк ва мижоз ўртасида ўзаро ҳурмат ва ишончга асосланган мижозлар сиёсати «Ўзсаноатқурилишбанк» мижозлар базасини кенгайтириш ва диверсификациялашга олиб келди. Ўтган йилга нисбатан хизмат кўрсатиладиган мижозлар сони 1,1 марта кўпайди.

2002 йил мобайнида «Қадрият», «Навбаҳор», «Қулай», «3 йилга муддатли омонат», «Малад», «Ҳуррият», «Юбилей» сингари янги муддатли омонатлар жорий этилди. Улар ўз навбатида жозибадорлиги ва юқори даромадлилиги билан аҳоли эътиборини қозониб, аҳоли жамғармаларини «Ўзсаноатқурилишбанк» омонатларида сақлашига туртки бўлди. Аҳоли омонатларининг қолдиқлари ўтган йилдагига таққослаганда 16 431 млн.сўм ўсиб, 22920 млн.сўмни ташкил этди.

Жисмоний шахсларнинг муддатли ва жамғарма омонатлари қолдиғининг ўсиши ҳисобига банк филиалларининг солиқ базаси пасайтирилди, бўшаган маблағлар аҳолининг муддатли ва жамғарма омонатлари бўйича фоиз даромадларини оширишга йўналтирилди.

Ўзбекистон Республикаси фуқароларига қўшимча хизмат турлари кўрсатиш мақсадида «Ўзсаноатқурилишбанк» филиалларида 2002 йил августидан бошлаб «CONTACT» тизими бўйича жисмоний шахслар маблағларини хорижий валютада тўлаш учун халқаро ўтказма тизими татбиқ этилди.

Мижозлар билан хамкорлик сиёсати ўтказишдаги изчиллик, улар билан доимий амалий мулоқот, муаммоларига бўлган эътибор, қарорларнинг тезкор қабул қилиниши ва ахборот очиқлиги ўтган йили банк мижозлари таркибининг сезиларли равишда ўсишига олиб келди. Банкнинг корпоратив мижозлари орасида иқтисодиётимизнинг турли тармоқларига мансуб мулкчиликнинг барча шаклларидаги корхона ва ташкилотлар, жумладан, бир қатор йирик саноат ва қурилиш ташкилотлари мавжуд. «Ўзсаноатқурилишбанк», шунингдек, савдо ва хизмат кўрсатиш корхоналари, кичик ва ўрта бизнес субъектларига ҳам хизмат кўрсатмоқда.

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг барча бўлинмаларида мижозларга хизмат кўрсатиш жараёнларини тезлаштиришга имкон берадиган ўзаро муносабатларнинг ягона маданияти — самимий ҳамкорлик муҳити қўллаб-қувватланмоқда. 2002 йилда банк ўз мижозларига унинг ҳисоб-китобларини мақбуллаштириш, дебиторлик ва кредиторлик қарздорликни қисқартириш, вақтинча бўш турган маблағлардан самарали фойдаланишга кўмаклашадиган хизматларнинг максимал пакетини таклиф этди.

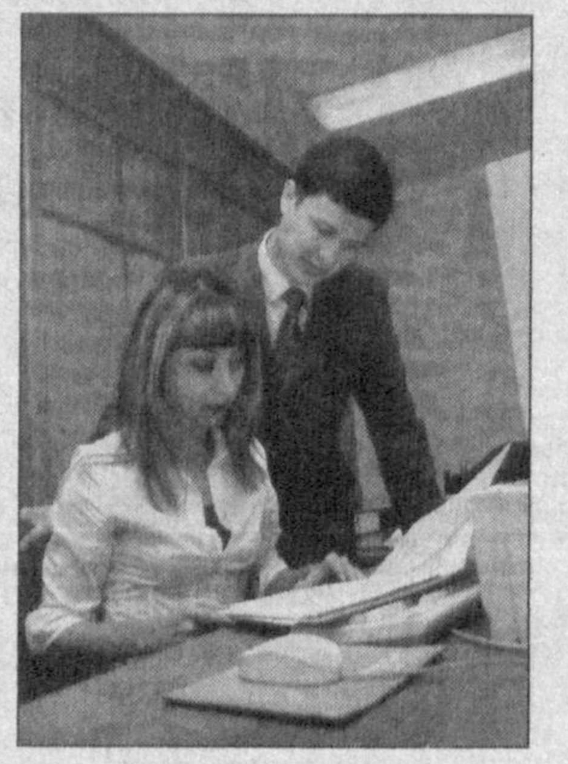

«Ўзсаноатқурилишбанк»да пул маблағларини бошқаришнинг тезкорлигини ошириш, ҳисоб-китобларни сифатли ўтказиш, вақтни тежаш имконини берадиган «Банк-мижоз» ва «Мини-банк» дастурлари қўлланилмоқда.

Иқтисодиётнинг реал секторига муайян кўмак

Банкнинг кредит қўйилмалари бозоридаги фаолияти 2002 йилда ҳам муваффақиятли ривожланди. Ўтган йилнинг тегишли даврига қиёслаганда, кредит қўйилмалари 43,1 млрд.сўм ёки 1,3 марта ошди ва 2003 йил 1 январь ҳолатига кўра, 167,7 млрд.сўмни ташкил этди. Кредит қўйилмаларининг 98 фоизи иқтисодиётнинг реал секторига йўналтирилди. Банкнинг ўз ресурс базаси мустаҳкамланиши ҳисобига кредит қўйилмаларида марказлаштирилган маблағлар салмоғи 54 фоиздан 44 фоизгача қисқарди.

Банк юқори даромадли, аммо қайтиши хатарли кредитларни бериш ҳисобига кредитлаш ҳажмини оширмасдан, кредит қўйилмаларни шакллантиришнинг бир маромдаги сиёсатини олиб борди. Бир йилдан ортиқ муддатга берилган кредитларнинг умумий ҳажми 128,1 млрд.сўмни ёки 76,4 фоизни, бир йилгача бўлган кредитлар 39,6 млрд.сўмни ёки 23,6 фоизни ташкил этди.

Йил давомида олиб борилган кредит лойиҳаларини диққат билан таҳлил қилиш ва танлаб олиш ҳамда кредит хатарларини қисқартириш мақсадида чора-тадбирлар кўриш кредит портфелининг сифатини оширишга имкон берди.

Акциядорлар манфаатини ҳимоя қилиш мақсадида банк ссудалар бўйича 4371 млн.сўм миқдорда эҳтимол тутилган йўқотишлар учун заҳира яратди ва бу борада ўсиш суръати 1,25 марта ошди.

2002 йил давомида умумий суммаси 9300 млн.сўм бўлган йирик лойиҳаларни кредитлаш амалга оширилди. Масалан, «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компаниясига қарашли Толлимаржон ГРЭСи қурилишини давом эттиришга 4800 млн.сўм, «Ўзэлтехсаноат» уюшмасига қарашли «Ўзгласзайден» қўшма корхонасига 1900 млн.сўм кредит тақдим этилди.

Халқ хўжалигининг саноат соҳасига кредит қўйилмалари умумий ҳажмининг 84,3 фоизи, савдога — 2,5, қишлоқ хўжалигига — 2,4, қурилишга — 2,3, транспортга — 1,5 ва бошқаларга — 7 фоизи йўналтирилди.

Кичик ва ўрта бизнес субъектларини кредитлашга юқори эътибор қаратилди. 2002 йил давомида кичик ва ўрта бизнес субъектларига умумий суммаси 12,2 млрд.сўмлик, шу жумладан, инвестицион лойиҳаларга 4,3 млрд.сўм ва микрокредитларга 3,5 млрд.сўмлик 2024 та кредит тақдим этилди. Бурноғи йилга таққослаганда кичик ва ўрта бизнес субъектларини кредитлаш ҳажми 1,8 млрд.сўм ёки 1,2 марта ошди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» хорижий капитални жалб қилган ҳолда йирик инвестиция лойиҳаларини молиялашни ҳам амалга оширмоқда. 2002 йил давомида банк томонидан хорижий ва халқаро молия ташкилотларининг кредит ресурсларини жалб қилиш юзасидан улкан иш қилинди. Жумладан, «Ўзсаноатқурилишбанк» ва Хитой Индустриал ва тижорат банки ўртасида инвестициявий лойиҳаларни шу мамлакат экспорт қилувчилари билан биргаликда молиялаш ҳақида базавий кредит келишуви ва Қўнғирот сода заводи қурилишини туғаллаш лойиҳасини молиялаш учун якка тартибдаги кредит келишуви имзоланди. Хитой Халқ Республикасидан ускуна-жиҳозларни экспорт қилиш мазкур давлатнинг «SINOSURE» суғурта агентлиги томонидан суғурталанади. Шунингдек, ўрта муддатли инвестия лойиҳаларини молиялаш учун кредит линиясини очиш мақсадида «Ўзсаноатқурилишбанк» ва Чехия Экспорт банки ўртасида келишув ҳам имзоланди. Яқин кунларда мазкур давлатнинг бошқа банки — «Чехия Обходни» банки билан шундай кредит шартномасини имзолаш мўлжалланмоқда. Бу эса ўз навбатида кичик ва ўрта бизнесга кредитлар беришда «Ўзсаноатқурилишбанк» имкониятларини кенгайтиради. Энергетика, кимё ва нефть-газ соҳаларига тегишли ва Чехия компаниялари билан ҳамкорликда («Хепос Инженеринг» ва «ЧКД Ново Энерго») ишлаб чиқилган бир нечта лойиҳалар мавжуд бўлиб, уларни юқоридаги кредит линиялари орқали молиялаш мўлжалланган. «Ўзсаноатқурилишбанк» томонидан тақдим этилган молиявий ва иқтисодий ахборотни чуқур ўрганиб чиққан Чехиянинг «Эгап» экспорт-импорт суғурта агентлиги ҳам давлат кафолатисиз ускуна-жиҳозларни экспорт қилиш учун чех банкларига суғурта қопламасиини ажратиш тўғрисида ўз ижобий фикрини билдирди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» томонидан Германиянинг «Дойче Банк»и маблағларидан фойдаланилиб, йирик «Антекс» ОТАЖ ва Германиянинг «Банкгезельшафт Берлинер Банк»"ининг маблағларини қайта молиялаб, шиша толаси ишлаб чиқарувчи «Ўзгласзайден» қўшма корхонаси ҳукумат кафолати остида молиялаштирилди.

Бундан ташқари, Германиянинг «Гермес» экспорт-импорт суғурта агентлигида «Ўзсаноатқурилишбанк»нинг тақдимоти бўлиб ўтди. Бунинг натижаси ўлароқ, ушбу агентлик давлат кафолатисиз экспорт қилиш учун банкларга суғурта қопламасини ажратишга рози бўлди. Ҳозирги пайтда Қорақалпоғистон Республикасида ташкил этилган «Катекс» очиқ турдаги акциядорлик жамияти мажмуида йигирув ва тўқув цехларини замонавийлаштириш учун 2,4 млн. АҚШ доллари миқдорида молиялаш мақсадида Германиянинг «Коммерцбанк»и билан якка тартибдаги келишув имзоланмоқда. Шунингдек, «Коммерцбанк» билан ҳамкорликда “Бухоротекс” АЖнинг “Зумруд” корхонаси лойиҳасини 2,9 млн. АҚШ доллари, Қорақалпоғистон Республикасидаги “Беруний” қўшма корхонасини 5 млн. АҚШ доллари, «Банкгезельшафт Берлинер Банк» билан биргаликда Хоразм вилоятидаги “Янгибозор толаси”ни 4,9 млн. АҚШ доллари миқдорида молиялаш мўлжалланмоқда. Юқоридаги барча лойиҳалар бўйича хорижий тижорат банкларининг розилиги олинган. Кредитларни ажратиш учун тегишли ҳужжатларни тайёрлаш ва юридик расмийлаштириш ишлари амалга оширилмоқда.

Ҳозирги кунда кичик ва ўрта бизнес лойиҳаларини молиялаш учун Осиё Тараққиёт банкининг кредит линиясини очиш мақсадида музокаралар олиб борилмоқда ва зарур ҳужжатлар тайёрланмоқда.

Кичик ва ўрта бизнес корхоналарининг валюта ресурсларидан фойдаланишини кенгайтириш мақсадида мана бир неча йилдирки, хорижий кредит линияларини ўзлаштириш ҳисобига лойиҳаларни валютада молиялаш жорий этилган. «Ўзсаноатқурилишбанк», шунингдек кичик ва ўрта бизнес субъектларининг 12 млн. АҚШ доллари миқдорида молияланаётган инвестицион лойиҳаларини ҳам маъқуллади. Уларни амалга ошириш натижасида қўшимча ишчи ўринлари яратилди. Европа Тикланиш ва тараққиёт банкининг кредит линияси ҳисобидан 2002 йил давомида қуйидаги лойиҳалар маъқулланди: “Жўрабек Лабораториес ЛТД” ҚК базасида кукунли инъекциявий дори-дармонлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш лойиҳаси (кредит суммаси — 1,2 млн. АҚШ доллари); ҳозирда фаолият юритаётган концентрланган шарбат ва мева пюреси ишлаб чиқарувчи “Marvel Juice Co” (Наманган ш.) ҚКини модернизациялаш лойиҳаси (1,2 млн. сўмлик кредит); “DJK Bunyod” МЧЖ базасида Твист офф шаклидаги қопқоқча ишлаб чиқаришни ташкил этиш лойиҳаси (371,6 минг АҚШ доллари); “Ал-Пласт” (Тошкент вилояти) ШК базасида полипропилен қоплар ишлаб чиқариш лойиҳаси (576,8 минг АҚШ доллари); “Озиқ-овқат Савдо” (Тошкент ш.) МЧЖ базасида шарикли ручка ишлаб чиқариш лойиҳаси (127 минг АҚШ доллари миқдорида).

Хорижий инвестициялар жалб этиладиган лойиҳаларни амалга ошириш давлат инвестиция сиёсатининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланиб, бу борада «Ўзсаноатқурилишбанк» қуйидаги кредит линияларига хизмат кўрсатди:

— Хўжаобод ерости газ омбори қурилишини молиялаш учун US-Eximbank кредити;

— Шўртан газ-кимё мажмуи қурилишини молиялаш учун Chase Manhattan, Commerzbank AG ва Eximbank of Japan таркибидаги банк консорциуми кредити.

Айрим инвестициявий лойиҳаларга кредит тақдим этиш шартлари тўғрисида AKA Export Bank, Deutsche bank AG, Bankgesellschaft Berlin AG ва Drezdner Bank AG консорциумлари билан ҳам кўп томонлама келишувлар имзоланди. Осиё Тараққиёт банки, Халқаро молиявий корпорация, Франция, Англия, Хитой, Туркия ва Япония банклари билан эса шу каби келишувларни имзолаш тўғрисида музокаралар олиб борилмоқда. Бу ўз навбатида инвестициявий лойиҳаларни молиялаш жараёнида банк имкониятларини кенгайтириш имконини беради.

Банкнинг келгусидаги кредит сиёсати йирик саноат корхоналари, савдо ва молиявий тузилмаларни, шунингдек, кичик, ўрта ва чакана бизнес субъектларини устувор тарзда кредитлаш йўлидан иборатдир.

Банк кредитлаш билан бирга, йирик инвестициявий лойиҳаларни молиялашни ҳам амалга оширади. 2002 йилда нефть қазиб чиқарувчи ва нефтни қайта ишловчи саноатни ривожлантиришга йўналтирилган 180,0 млрд. сўмлик капитал қўйилмалар ўзлаштирилди.

Қимматли қоғозлар даромад манбаи

Ўтган йили банк бошқа йўналишлар бўйича ҳам фаол иш олиб борди. Булар қаторига республика фонд бозорида қимматли қоғозлар билан операциялар ўтказиш киради.

2003 йил 1 январь ҳолатига кўра банк портфелида умумий суммаси 645,1 млн. сўмлик корпоратив қимматли қоғозлар мавжуд. Шундан 153, 8 млн. сўми таъсис бадаллари ҳиссасига тўғри келади. 2002 йил давомида бошқа корхоналар устав капиталига қўйилган инвестициялар ҳисобига 94,7 млн. сўм миқдорида даромад олинди. Банкнинг қимматли қоғозлар портфелини шакллантиришнинг асосий тамойили даромадлилик ва ликвидликнинг ўзаро мақбул мутаносиблиги ҳисобланади. Корпоратив қимматли қоғозлар портфели билан ишлашда акциялари сотиб олинган корхоналарнинг молиявий-хўжалик фаолияти мунтазам равишда таҳлил этиб борилади, мазкур портфель бўйича эҳтимол тутилган зарарлар учун ажратилган заҳира кўриб чиқилади, ноликвид акцияларни сотиш борасида ишлар юритилади.

Банк давлат қимматли қоғозлар бозорида ҳам иштирок этиб келмоқда. 2003 йил 1 январь ҳолатига кўра, давлат қисқа муддатли облигациялари портфели 3 963,6 млн. сўмни ташкил этиб, бу 2002 йилга қараганда 304,4 млн. сўм кўпдир. Натижада ўтган йил якунлари бўйича 652,9 млн. сўм миқдорида даромад олинди.

Шу билан бирга, ДҚМО бозорига юридик шахсларнинг бўш турган маблағларини ҳам жалб этди. 2003 йил 1 январь ҳолатига кўра инвесторлар портфелида 171 135 дона облигациялар йиғилди. 2002 йилда инвесторларнинг маблағлари ҳисобига банк Марказий банкнинг 5000,0 минг сўмлик облигацияларини ҳам сотиб олди.

Келгусида ҳам банк иқтисодиётнинг мазкур секторига янада кўпроқ иштирокчиларни жалб этиш, қимматли қоғозлар бозорини кенгайтириш ва ривожлантиришга қаратилган ишларни давом эттиришни режалаштирган.

Валюта операциялари ва вакиллик муносабатлари

«Ўзсаноатқурилишбанк» ички биржадан ташқари валюта бозори ҳамда республика валюта биржаси савдоларида айирбошлаш операцияларини ҳам фаол амалга оширмоқда. Бу билан республикамиз экспорт салоҳиятининг ошишига кўмаклашмоқда. «Ўзсаноатқурилишбанк»нинг 2002 йилги айирбошлаш операцияларининг умумий ҳажми 122,1 млн. АҚШ долларини ташкил этди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» тизимида замонавий ускуналар ва компьютер техникаси билан жиҳозланган 89 та валюта айирбошлаш шохобчаси мавжуд. Ана шу шохобчаларда 2002 йилда айирбошланадиган валюталарни сотиб олиш ва сотиш амаллари бажарилди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» жаҳон банк амалиётида татбиқ этилаётган барча турдаги ҳисоб-китоб операцияларини амалга ошириш борасида мижозларнинг ўсиб келаётган эҳтиёжларини таъминлай бориб, бир қатор йирик хорижий банклар билан ҳам вакиллик муносабатлари ўрнатган. UBS, Dresdner Bank, Deutsche Bank, Citi Bank, JP MorganChase, American Express Bank LTD ва бошқа банклар шулар жумласига киради. Етакчи хорижий ва республика кредит муассасалари билан ўзаро ҳамкорлик қилиб келаётган «Ўзсаноатқурилишбанк» 2002 йилда ўз мижозларига халқаро ҳисоб-китоблар соҳасида катта хизмат турларини таклиф этди, банк операцияларини ўтказиш самарадорлигини ошириши натижасида мижозларга янада қулай хизмат кўрсатиш шароитларини таъминлади.

Айни чоғда банкка корреспондент-банкларни хизмат кўрсатишга жалб этиш бўйича ишларни давом эттирди ҳамда уларга ҳисоб-китоб, депозит, конверсион, муддатли контрактлар, ҳужжатли ва бошқа операциялар ўтказилиши юзасидан хизматлар кўрсатди. Банкнинг SWIFT халқаро тўловлар тизимига аъзолиги унга вакил-банкларга ҳисоб-китоб ва ҳужжатли операциялар соҳасида халқаро даражада хизмат кўрсатиш имконини берди. Хизматларнинг хилма-хиллиги, рақобатбардош тарифлар, ҳисобварақларни юритиш режимига индивидуал ёндашув банк вакиллик тармоғининг ривожига ижобий таъсир кўрсатди.

Ҳозирги вақтда вужудга келган ҳамда ҳам минтақавий, ҳам халқаро молиявий марказларни қамраб олган ички ва ташқи вакиллик тармоғининг тузилмаси барча турдаги тўловларни минимал қиймат ва вақт сарфи билан Ўзбекистон Республикаси ва жаҳоннинг исталган минтақасига юбориш ва қабул қилиш имконини бераётир.

Ахборот технологиялари ва янги қулайликлар

Банк салоҳияти, маълумки, кўп ҳолларда ахборот технологияларининг ривожи даражаси билан белгиланади. 2002 йилда «Ўзсаноатқурилишбанк» томонидан мазкур масалага ҳам катта эътибор қаратилди. Натижада ахборотнинг узлуксиз алмашинувини таъминлайдиган, барча филиаллар тармоғи фаолиятини тезкор бошқариш имконини яратадиган банкнинг анча мослашувчан ва ишончли корпоратив тармоғи ташкил этилди. Янги дастурлар филиалларнинг тезкор маълумотларини қайта ишлаш, банк фаолияти тўғрисида ҳисобот материалларини тайёрлаш, унинг ликвидлиги кўрсаткичлари мониторингини ўтказиш имконини берди.

Жаҳон банкининг қарзи ҳисобидан жалб қилинган маслаҳатчиларнинг банк ахборотини ишлаш, ҳисоб ва ҳисоботни ташкил этишнинг технологик жараёнларини жаҳон стандартларига мувофиқлаштириш юзасидан тавсия ва таклифлари ҳисобга олинди. Ягона вакиллик ҳисоб рақами ва ягона баланс асосида кўп филиалли банкнинг ишини ташкил этиш бўйича янги автоматлаштирилган тизимни ишлаб чиқиш бошланди. Мазкур дастурий мажмуа раҳбарият томонидан банкни бошқариш юзасидан қарорлар қабул қилиниши ва банк карточка тизимининг интеграциялашувига кўмаклашув тизими бўлмиш АБТ ишлаши учун ахборот тўлалигини таъминлайди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» тўлов карточкалари бозорида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўлов тизимини ташкил этишда ҳам фаол ва самарали ишлаяпти. Бунда карточкалар бизнесига мижозларга таклиф қилинадиган бошқа банк маҳсулотларига қўшимча хизмат сифатида эмас, балки алоҳида мустақил банк маҳсулоти сифатида қаралмоқда.

2002 йилда банк ўз карточка тизимини ривожлантириш бўйича бир қатор тадбирларни ўтказди, жумладан, иш ҳақи (22 филиал, 8 ташкилот) ва бензин (2-АЁҚШ) лойиҳалари жорий этилди. Бу борада фаолиятнинг истиқболли йўналишларидан бири тўлов карточкалари бўйича қўшимча хизматлар мажмуини ривожлантириш бўлиб қолмоқда. Яъни мижозлар учун қулай хизмат кўрсатиш нуқталари тармоғини кенгайтириш; автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчаларида ҳам жисмоний, ҳам юридик шахсларнинг пластик карточкаларига хизмат кўрсатишни жорий этиш; савдо-сервис нуқталари (дўконлар, супермаркетлар), нақд пул бериш нуқталарини қамраб олиш, шунингдек, коммунал хизматлар, телефон (халқаро ва маҳаллий) сўзлашувлари, жарималар, сафар харажатлари учун тўловлар пластик карточкалар орқали амалга оширилмоқда. Ушбу мақсадда банкда хизмат кўрсатиш тарифларининг мақбул ва қулай тарифлари ишлаб чиқилган.

2003 йил 1 январь ҳолатига кўра, банк томонидан юридик шахсларга 3 мингга яқин, жисмоний шахсларга 5 минг карточка эмиссия қилинди. Йил бошига нисбатан мижозлар сони 2065 тага ошди. 2002 йилда нақд пуллар айланиши бурунги йилдагига нисбатан 27,9 марта кўпайиб, 2278,3 млн. сўмни ташкил этди.

Банк карточка тизимини янада ривожлантириш ва халқаро карточкалар чиқариш учун 2002 йилнинг июнь ойида Viza International халқаро тўлов ассоциациясига принципиал аъзо (Principial Member) сифатида кирди. 2003 йилда 167 та ташкилотда иш ҳақи лойиҳасини жорий этиш мўлжалланмоқда.

Кадрлар салоҳияти — муваффақият омили

Пухта ўйланган кадрлар сиёсати ва ходимларнинг касбий маҳорати банкнинг 2002 йилда самарали фаолият кўрсатишига кўмаклашди. Ходимларни танлаш, баҳолаш ва малакасини оширишнинг замонавий тизими уларнинг касбий ва шахсий фазилатларидан имкон қадар самарали фойдаланишни, тизимга ёш, иқтидорли мутахассисларни жалб қилишни таъминлади. Мунтазам равишда амалга ошириладиган мутахассисларнинг аттестацияси уларнинг малакасини аниқлаш ва кадрлар заҳирасини мустаҳкамлашнинг усулларидан биридир.

Замонавий банк технологияларининг жорий этилиши ва ривожланишини таъминлаш мақсадида ходимлар билан ишлашнинг муҳим йўналишларидан яна бири мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш ҳисобланади. Банк ходимлари юқори маълумот даражаси ва банк тизимида ишлаш тажрибасига эга. «Ўзсаноатқурилишбанк» мутахассислари тажриба алмашиш мақсадида 2002 йилда Англия, Германия, Швейцария, Миср, Япония, Россия, Латвия каби мамлакатларга малака оширишга юборилди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» фаолиятини комплекс дастурий мақсадли режалаштириш янада ривож топди. Мазкур дастур нафақат стратегик мақсадларни, балки банкни ривожлантиришнинг миқдорий кўрсаткичларини, шунингдек, ресурслар, ижрочилар ва муддатлар бўйича келишилган мақсадли дастурлар мажмуини ўз ичига олади. «Ўзсаноатқурилишбанк»нинг тараққиёти, шу жумладан, ташкилий тузилма ва ходимларни бошқаришни мақбуллаштириш масалаларига доимий эътибор билан ҳам таъминланади. Шу мақсадда банкда бошқариш вазифалари, ваколатларининг янада оқилона тақсимланишини акс эттирадиган ва рақобатбардошлик ҳамда молиявий ишончлиликни ошириш масалаларини самарали ечишни таъминлайдиган ташкилий тузилма шакллантирилди.

2002 йилда эришилган молиявий натижалар «Ўзсаноатқурилишбанк»нинг, аввалгидек, республикадаги барқарор банклардан бири эканлигини яна бир бор тасдиқлади.

«Ўзсаноатқурилишбанк» жорий йил бошиданоқ келгусида ҳам мижозлар базасини ривожлантириш ва диверсификациялаш, банклараро ҳамкорлик соҳасидаги фаолиятни, шунингдек, чакана бизнесни ривожлантиришни давом эттиради ва шу йўл билан банк бозорининг барча сегментларидаги ўз иштирокини фаол кенгайтириб боради.

Банкнинг стратегия ва маркетинг бошқармаси [t]

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, Г. Прохоренко, Ш. Ризаев, А. Саидов (масъул котиб — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), А. Ҳайдаров, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 334, 30179 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид ТОРАЕВ ва Акбар БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — У. Файзиева.
Навбатчи — С. Анвар.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди — 21.55 1 2 3 4 5 6